Lund Humphries

Haywood | Nahmad

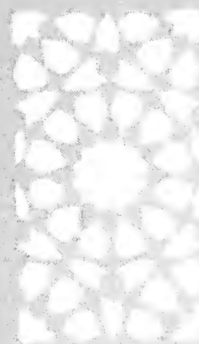
A new Arabic grammar

Türkçe

A new Arabic grammar

of the written language

J A haywood | H M Nahmad

Lund Humphries London

2. Kendisinden önce gelen harfin uzun okunmasını sağlar (bakınız §§6)
3. Fiillerin üçüncü çoğul şekillerinin sonunda yer alır (bkınız §§6 Note 4)

Arap alfabesinin ilk sessiz harfi hamze'dir. (bakınız §§3 ve §§10).

Note 2: Eğer ت isim ve sıfatlarin sonunda dişi cinsi belirtmek maksadıyla bulunursa ه harfi üzerinde iki nokta ile yazılır (ة) Bu te Arapcada تاءٌ مَرْبوطَةٌ diye adlandırılır. Diğer normal ت ise Arapçada uzun te anlamında تاءٌطَويلَةٌ diye adlandırılır. Dişi ism ve sıfatların sonuna gelen te (تاءٌ مَرْبوطَةٌ) telaffuz edilemez, kendisinden sonra sesli harf ile başlayan bir kelimenin gelmesi müstesna.

Note 3:

Nore 4: Aşağıdaki harfler bazan Arapçaya yabancı dillerden girmiş olan kelimeleri yazmada kullanılırlar.

پ = p ‎ ‎ ‎ ‎ چ = ç

§§2

ا، د، ذ، ر، ز، و harfleri sadece kendilerinden önce gelen harflerle birleşirler. Bu harfler Arapçada حُروفٌ مُنْفَصِلَةٌ diye adlandırılırlar. Alfabedeki geri kalan harfler ise حُروفٌ مُتَّصِلَةٌ diye adlandırılırlar ve bunun manası birleşik harfler demektir. Aşağıdaki harf gurupları çoklukla kaşılaşılır:

______ ل + ح	______ ل + م
______ م + ح	______ م + م
______ ن + ح	______ ي + ح
______ ي + م	______ ح + ج + ج
______ س + ح	______ ص + ح
______ ع + ج	______ ف + ح
______ ف + ي	______ ب + ح
______ ت + ح	______ ت + ي

______ ح + ج ______ ج+ ح

______ ي + ن ______ م + ه

Note 1: Harfleri yazarken çizginin tamamen uzerindemi yoksa bir kısımlarının çizginin altındamı kaldiklarina dikkat edilemlidir. Mesela ف harfi tamamen çizginin üzerinde kalırken ق harfi'nin bir kısmı çizginin altında yazılır .

§§3 Sessiz harflerin telaffuzu

Aaşağıdaki harfler ya Türkçe karşılıkları gibi yada onlara çok yakına telaffuz edilirler.

ب	=	b	ت	=	t	ج	=	c
د	=	d	ر	=	r	ز	=	z
س	=	s	ش	=	ş	ف	=	f
ك	=	k	ل	=	l	م	=	m
ن	=	n	و	=	v	ي	=	y
ه	=	h						

(و ve ي harfleri kendilerinden önce gelen harflei uzun okuturlar. Ayrıntılı bilgı için bakınız §§6)

ء ve ح،خ harflerinin temsil ettiği sesler günümüz Türkçesinde bulunmamaktadır. Anack bu kitabın okurlarının azda olsa Kuran-ı Kerim ile aşina oldukları kabul edildiğinden daha fazla ayrıntıya gitme gereğini duymadık.

ص،ض،ط ve ظ harfleri ت، د، س ve ز harfleri ile emfatik ses uyumu dediğimiz bir gurup oluştururlar. Bunların doğru telaffuzu zaman alabilir.

ث bazan Türkçede peltek s diye adlandırılır. ع، غ،ق gibi harflerin telafuzu ancak pratikle oğrenilebilir.

§§4 *Harflerin Sınıflandırılması*

1. Arap gramercileri alfabenin harflerini (حُرُوفُ الْهِجاءِ)

Arap gramercileri bu elifi ألفٌ بِصورَةِ الْيا ء diye adlandırırlar. Bu "ya suretindeki elif" demektir.

Kelimelrin sonundaki ى yada ا ألفٌ مَقْصورَةٌ diye adlandirilir. Bu ise "kısaltılabilir elif " demektir, çünkü o hamzat el-vasıl (bakınız §§11) ile başlayan kelimeden önce gelirse kısaltılır.

Note 3: Aşağıdaki kelimelr iki şekilde yazılabilirler.

Klasik Arapça	Modern Arapça	Mansı
حَيٰوةٌ	حَياةٌ	hayat
صَلٰوةٌ	صَلاةٌ	namaz
زكٰوةٌ	زكاةٌ	zekat
تَوْرٰيَةٌ	تَوْراةٌ	Tavrat

Note 4: Bazan و 'dan sonra ا yazılır fakat telaffuz edilemz. Bu konu ileride ayrıntılı olarak açıklanacaktır, şimdilik iki misalle yetineceğiz.

كَتَبوا onlar yazdılar "katebu" diye telaffuz adilir

رَمَوْا onlar attılar "ramav" diye telaffuz edilir

مائَةٌ yüz (100) "mietün" diye telaffuz edilir

§§7 Tenvin

Tenvin tellaffuzda ismin sonunda okunan (söylenen) fakat yazılamyansakin bir ن vazifesini gören işarettir. Arapcada buna تَنْوِين denir.

- ضَمَّتَيْن "iki ötüre" : harflerin uzerine konan ve "un, ün" gibi sesler veren ( ) işaretidir.

- فَتْحَتَيْن "iki üstün" : harferin üzerine konan ve "an, en" gibi sesler vern (ً) işaretidir. Eger iki ustun ة 'den sonra gelirse aynen yazılır, aksi taktirde elif uzerine yazılır. بَابًا ve خَلِيفَةً 'de olduğu gibi.
- كَسْرَتَيْن "iki esire" : harflerin altına konan ve "in, ın" gibi sesler veren (ٍ) isaretidir.

Note 2: Tenvin Arapçada çoğu isim ve sifatlarin belirsiz olduklarının işaretidir. Malesef Turkçemizde belirli, belirsiz artikel bulunmadığından, eger okuyucu Almanca,İngilizce gibi dillere asina değilse belirli-belirsiz kavramini anlamak zaman alıcı olabilir.

Arapçada belirisz isim ve sifatlarin sonuna tenvin geldiği gibi, belilrli isim ve sifatlarin başına أَلْ takısı (Osmanlıcada bu takı "lam-i tarif" olarak bilinir) getirilir. Belirli ve belirisz isim ve sıfat kavramlarina ileride sık sık karşılaşacağımızdan burada kisa bir açiklamanın gerekli olduğu kanaatindeyiz.

Belirli ve Belirsiz İsimler

Farzedelimki birisine bir kapı'dan bahsetmeniz gerekli oluyor. Kapı yerine ya بَابٌ yada أَلْبَابُ kullanmalısınız. Bunlardan hangisini kullanacğınızı şu şekilde belirleyebilirsiniz. Eğer karsinizdaki şahis(lar) hangi kapidan bahsettiğinizi biliyorlar ise o zaman siz belirli bir kapidan bahsediyorsunuz, dolayisiyla أَلْبَابُ kullanmalısınız cünkü أَلْبَابُ (belirli bir) kapı demektir. Eğer herhangi bir kapidan bahsediyorsanız (ilk bahsettiğinizde ki karsınızdaki şahısi(lar) hangi kapı olduğunu bilmiyorlar) بَابٌ kullanmalısınız. بَابٌ (herhangi bir) kapı demektir.

Dikkat edilirse belirsiz isim tenvin ile bitti. ancak belirli isim أَلْ takısı ile başladığından sonundaki tenvin yerine sadece otüre geldi. Bu bir kuraldir. Şöyleki başinda أَلْ takısı bulunduran isimler kesinlikle tenvin ile ile bitmezler.
Her hangi bir şeyden genel anlamda bahsedildiği zaman belirsiz hal kullanilir. Mesela "Bal sikeden tatlıdir" derken belirli bir baldan veya sirkeden degilde genel anlamda baldan ve sirkeden bahsedildiğinden belirsiz hallleri kullanılmalıdır.
Ozet olarak:

- Belirli bir şeyden bahsedildiğinde simlerin başına أَلْ takısı getirilir ve sonlarindaki tenvin (ٌ ً ٍ) yerine sırasıyla (ُ َ ِ) kullanılır.
- Genel bir şeyden bahsedildiğinde isimlerin belirisz halleri kullanılır.

Note 3: Bazı isimler belirsiz oldukları halde tenvin ( ) almazlar. İleride bunlari detaylı olarak goreceğiz İnşaAllah.

Son olarak the takısı hakkında bir kaç şey söyleyip tenvin konusunu kapatmak istiyorum.

Bir şeyin birine veya bir eye ait oldugu belirtilirken أَلْ takısı kullanılmaz. Mesela "Benim kitbım" derken belirli bir kitaptan bahsediyorum cünkü o kitap her hangi bir kitap olmayıp bana ait olan belirli bir kitaptır. Veya "Evin kapısı" derken burada soz konusu olan kapı eve ait olan kapıdır. Dolayısıyla belirli olur. Yukarıdaki iki örnk cümleyi Arapçaya çevirebilmemiz için kisa bir açıklama yapmamız gerekecek. Şöyleki ي harfi isimlerin sonuna eklendiğinde "benim ....." anlamına gelir. كِتَابٌ "kitap" demektir. كِتَابِي "benim kitabım" demeltir. Aynı şekilde قَلَمٌ "kalem" demektir. قَلَمِي "benim kalemim" demektir. أَلْكِتَابِي ve أَلْقَلَمِي yanlıştir, çünku قَلَمٌ ve كِتَاب klimelerinin herbiri bir şahsa ait olmakla otomatik olarak belirlidirler, dolayisıyla أَلْ takisi almazlar.

Birşeyin birine veya birşeye ait oldugunu belirtmek için Türkçede isim tamlamasi denen yapi kullanılır. Meselam "Evin kapısı" bir isim tamlamasıdır. Bu isim tamlamasında "ev" tamlanan ve "kapi" ise tamlayandır. Arapçada bu yapıya إِضَافَةٌ denir. إِضَافَةٌ Arapçada ehemmiyetli bir yer tutar, bundan dolayi ileride ayrıntılı olarak tartışılacaktir. Yukaridaki isim tamlaması Arapçaya بابُ الْبَيْتِ olarak çevilir. Burada بابٌ kelimesi (herhangi bir) kapi, بَيْتٌ kelimesi ise (herhangi bir) ev demektir. Yukarida إِضَافَةٌ yapısında hernekadar بابٌ kelimesinin başında أَلْ takisi yok isede sonundaki tenvini kaybetti bunun sebebi إِضَافَةٌ 'de yer almasıdir. (yani bahsedilen kapı belirli bir eve ait olmakla kendiside belirlidir).

§§8 Cezm (ْ)

Cezm daha öncede belirtildiği gibi سُكُونٌ yada جَزْمَةٌ kelimesine tekabul eder. Harflerin uzerine konan bu işaret harfi kendisi ile tutarcak okutur.(قَتْلٌ) "oldürme",

(كَتَبَتْ)[3] "o yazdı" kelimelri سُكُونٌ 'a birer ornektir. و، ي harfleri kendilerinden önceki harfi uzun okutmak için kullanıldıklarinda جَزْمَةٌ almazlar (bakınız §§6), aksi taktirde جَزْمَةٌ alırlar.

أَلْ takisi başina geldiği kelimenin ilk harfinin şemsi yada kameri olmasına bağlı olarak değışik davrandiğini daha once belirtmiştik. Şemsi harfle başlayan bir kelimeden önce أَلْ takısı جَزْمَةٌ 'i kaybeder ve ل okunmaz. Mesela: أَلشَّمْسُ kelimesi "eşşemsü" diye telaffuz edilir. Semsi ve Kameri harfler hakkında ayrıntılı bilgi için §§4'e bakınız.

§§9 *Şedde* تَشْدِيدٌ

Yalnız halde bir harfin iki defa tekrarını sağlayan ve hrfelrin üzerine yazılan (ّ) işaretidir. Şeddesi olan harf once sakin (kendi sesi ile) okunur sonra şeddenin üzerinde veya altındaki işarete bağli olarak telaffuz edilir. Arapcada bu isaret'e تَشْدِيدٌ denir. Mesela:

مَرٌّ geçme, geçit

مارٌّ geçiş

Şedde genelde asimilasyon ifade eder. Şöyleki hafi tarif'in[4] ل harfi şemsi harflerden önce gelirse asimile olur (bakınız §§4). Yani yazılışta bulunmasına rağmen telaffuz edilmez. Önceki bölümdeki verdiğimiz أَلشَّمْسُ misalini burada tekrar edebiliriz. Dikkat edilirse telafuzu "elşemsi" yerine "eşşemsi" 'dir. l'ten direk ش a geçildi. Bir başka misal

رَجُلٌ (heahngi bir) adam

أَلرَّجُلُ (belirli bir) adam ("errecülü" diye telaffuz edilir)

---

[3] Türkçede "o yazdı" ifadesi hem kadin için hemde erkek için kullanılabilir. Fakat Arapçada kadin erkek ayrımi vardir. كَتَبَتْ cumlesi aslinda "o (kadin) yazdı" demektir. Eğer bir erkekten bahsediyorsak o zaman كَتَبَ demeliyiz. Bu konulara ileride geri dönecegiz.

[4] Harfi tarif أَلْ demektir.

Bu aşamadan sonra artik her defasında hangilerin Semsi harfler (أَلْحُرُوفُ الشَّمْسِيَّةّ)

olduğunu ve hangilerin Kameri harfler (أَلْحُرُوفُ الْقَمَرِيَّة) olduğunu vurgulamayacagiz. Eğer okuyucu bu konuda eksikliGini his ediyor ise §§4'e müracaat etmelidir.

Yine:

"ki" manasına gelen أَنْ ve
"den, dan" manasina gelen مِنْ ve عَنْ kelimelerinin ن harfi ,
"yok, hayir" manasına gelen لا kelimesinin ل harfi ve
"ne" mansina gelen ما ve
"kim" manasına gelen مَنْ kelimesinin م harfiyle assimile olur.

Mesela:

أَنْ لا	yerine ("ki.....yok" manasında)	أَلّا
عَنْ ما	yerine ("neden" manasında)	عَمّا
مِنْ ما	yerine ("neden" manasında)	مِمّا
مِنْ مَنْ	yerine ("kimden" manasında)	مِمَّنْ
عَنْ مَنْ	yerine ("kimden" manasında)	عَمَّنْ

إِنْ لا yerine إِلّا ...sı hariç, mustesna, manalarındadır.

Bazan ت، ث، د، ذ، ض، ط، ظ harfleri kendinden sonra gelen ت harfine assimile olur.

Bu durumda assimile olan harf yazıda muhafaza edilmesine rağmen üzerine جَزْمَةٌ

konulmaz ve تَشْدِيدٌ kendinden sonra gelen ت 'nin üzerine konur.

Mesela:

أَرَدتُّ erettü diye telaffuz edilir

لَبِثتُّ lebittü diye telaffuz edilir

§§10 Hamze هَمزَةٌ

Hamze (هَمزَةٌ bakınız §§1 ve §§3) iki çeşittir.

- هَمزَةُ الْقَطْعِ denilen hamzedirki bu ihmal edilmez.
- هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ denilen hamzedirki bu bazan ihmal edilir.

Hamzet el-vasıl هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ

1. Bazi durumlarda hamze kelimenin başında iken kelimenin aslından olmayıp sadece kelimenin sessiz harf ile başlamasını önlemek için konulmuştir. Eğer hamze ile başlayan kelimebir başka kelimeyi takip ediyorsa, hamze ihmal edilir onun yerine vaslatun (وَصْلَةٌ) (veya kisaca vasil) denen (ٱ)[5] işareti konur ve bu iki kelime beraber okunur. Eğer önceki kelimenin son harfi cezme (ْ) almışşa bu durumda cezme (جَزْمَةٌ yada سُكُونٌ) yerine harekelerden birisi gelir. bunlardan hangisinin geleceği aşağıda acıklanacaktır. Yukarida açıklandığı şekilde davranan hamze هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ adıyla bilinir. Hamze yazıda bulunmayıp onun yerine vasil denen ışaret gelmesine rağmen, hamzayı taşıyan elif yazıda muhafaza edilir.

Mesela:

وَانْصَرَفَ = رَفَـوَ + إِنْصَرَفَ

رَأَيْتَب ابْنَ الْأَمِيرِ = رَأَيْتُ + إِبْنُ + أَلْأَمِيرُ

عَبْدُ الْقَادِرِ ifadesi عَبْدٌ ve أَلْقَادِرُ kelimelerinden ibarettir. عَبْدٌ "kul, köle" demektir ve أَلْقَادِرُ ise Cenab-u Hakkın 99 isminden biri olup "herşeye gücü yeten" masindadır. Dikkat edilirse أَلْقَادِرُ kelimesinin başındaki hamze yazıda ihmal edildi. Bu demektirki أَلْ takısının hamze'si هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ 'dir. Ayrica yukarıdak ifadede عَبْدٌ kelimesi sonundaki tenvini kaybedip sadece ötüre aldi. Bunun sebebi yukaridaki ifadenin إِضَافَةٌ olmasıdır. إِضَافَةٌ 'de artikeli bulunan isimden önce gelen isim otomatik olarak أَلْ takısını almadan belirli olur (ileride ayrintılı olarak bu konu açıklanacaktır).

2. Hamze aşağıdaki durumlarda هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ 'dir

a) أَلْ takısın hamzesi

---

[5] Bu kitapta elifin üzerine her defasinda vasıl yazilmayacaktir. Onun yerine elif yanlız başına yazılacaktir.

b) Fiilin emir halinin I şeklinde (bakınız 16. ders) Mesela:

قُلْتُ اكْتُبْ = قُلْتُ + أُكْتُبْ "Ben yaz dedim"

manasındadir.

c) Fiillerin geçmiş, emir,ve isim fiillerin VII, VIII, IX ve X şekillerinde kullanılır. (bakınız 18. ders)

d) Aşağudaki skiz kelimedeki hamze هَمْزَةُ الْوَصْلَة 'dir.

إِبْنٌ erkek çocuğu

إِبْنَةٌ kız çocuğu

إِثْنَانِ 2 (iki) (erkek)

إِثْنَتَانِ 2 (iki) (dişi)[6]

إِمْرَءٌ yada إِمْرُؤٌ adam, herif

إِمْرَأَةٌ kadin

إِسْمٌ isim

إِسْتٌ arka, dübür

3. Eğer هَمْزَةُ الْوَصْلَة 'dan önce gelen kelimenin son harfi سُكُونٌ alıyorsa, genelde bu son harfin جَزْمَةٌ 'si esire ile değiştririlir. Buna misal olarak قَدْ kelimesi ile إِنْصَرَفَ kelimesini bir arada yazarsak قَدِ انْصَرَفَ görülüyorki جَزْمَةٌ esireye döndü. Bu cümlenin manası "o çoktan gitti" dir. Yine هَمْزَةُ الْوَصْلَة 'den once gelen harf tenvinile bitiyorsa, son harfin جَزْمَةٌ 'si esire ile değiştririlir.

---

[6] Yukarıdan görüleceği üzere إِثْنَانِ ve إِثْنَتَانِ kelimelri iki (2) demektir. Bunlardan birincisi erkek (müzekker) ikincisi ise dişidir (muannes). İleride göreceğimiz gibi Arapçada isim ve sıfatlar erkek ve dişi olarak ikiye ayrılırlar, hatta bu yukarıda görüldüğü gibi sayılar içinde geçerlidir. Genelde dişi isim ve sifatlarin sonuna muanneslik eki dediğimiz ة (تاءٌ مَرْبوطَةٌ) getirilir.

Mesela:

إِبْنٌ "erkek çocuğu", sonuna ة getirmekle "kız çocuğu" manasındaki إِبْنَةٌ elde edilir.

كَبيرٌ "büyük" (erkekler için), sonuna ة getirmekle "büyük" (dişiler için) manasındaki كَبيرَةٌ elde edilir.

Bu erkelik dişilik meselesi sadece insanlara mahsus değildir, cansız varlıklar dahi ya erkekdirler yada dişidirler. Birinci bölümden itibaren bu konuya ayrıntılı olarak gireceğiz.

Hamzat el-vasıl ile ilgili kurallara uymayan istisnai durumlar

"Den, dan" manasına gelen مِنْ propozisyonu (Arapçada prepozisyon حَرْفُ الْجَرِّ demektir) أَلْ takısından önce gelirse sondaki جَزْمَةٌ yerine otüre gelir.

Mesela:

مِنَ الْوَلَدِ = مِنْ + وَلَدِ erkek çocuktan

Şahıs zamirleri: هُمْ، كُمْ، أَنْتُمْ ile geçmiş zamanın ikinci çoğul şahsa ait olan تُمْ eki هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ 'dan önce gelirse جَزْمَةٌ yerine ötüre kullanılır.

Meslea:

لَعَنَهُمُ اللّٰه = لَعَنَ + هُمْ + أَللّٰهُ "Allah onlara lanet etsin"

رَأَيْتُمُ الْوَلَدَ = رَأَيْتُمْ + أَلْوَلَدُ Siz (erkekler) erkek çocuğu gördünüz"[7]

ا ، و ، ي harflerinden sonra هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ gelirse yazıda muhafaza edilmelrine rağmen kisa okunurlar (bakınız §§13).

Mesela:

أبو "ebuu" diye okunur

أبو الْوَلَدِ "ebul veledi" diye okunur "erkek çocugun babası"

Eğer bir kelimenin sonu asağıdaki şekilde biterse

يْ

وْ

ve هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ 'den önce gelirse bu durumda يْ esire alır ve وْ ötüre alır.

Mesela:

في عينَيِ الْمَلِكِ = في + عَيْنَيْ + أَلْمَلِكُ "kiralin gözlerinde"

مُصْطَفَوُ اللّٰه = مُصْطَفَوْ + أَللّٰهُ "Allahın seçkinleri"

"Eğer" manasındaki لَوْ ve "yada" manasindaki أَوْ bağlaçları genel kurala tabi olup وْ'dan sonra esire alırlar.

---

[7] Eğer رَأَيْتُمُ الْوَلَدَ ifadesindeki أَلْ takisini ihmal edersek رَأَيْتُمْ وَلَدً o zaman "Siz (erkekler) (bir) erkek çocuk gördünüz" manasına gelir.

4. هَمْزَةُ الْوَصْلَة hem yazıda ihmal edilir hemde telaffuzda edilir.

a) Mesela: بِسْمِ اللّه = إِسْمٌ + أَللّهُ + بِ + ب + إِسْمٌ + أَللّه

Burada إِسْمٌ 'nin başindaki elif tamamen ihmal edildi. Bu şekil هَمْزَةُ الْوَصْلَة pek yaygin değildir.

b) "erkek evladı" mansına gelen إِبْنُ eger baba ile oğlun isimleri arasında yer alırsa o zaman هَمْزَةُ الْوَصْلَة ihmal edilir.

Mesela:

عُمَرُ + إِبْنُ + أَلْخَطَّابُ = عُمَرُبْنُ الْخَطَّاب (رضه)

"Al Hattab oğlu ömer" (ra)

زَيْدٌ اِبْنُ عَمْرٍو "Zeyd Amirin ogludur" . Eger "oğul" kelimesi baba ile oğlun isminin arasına gelirse o zamn هَمْزَةُ الْوَصْلَة ihmal edilir.

Yani زَيْدُبْنُ عَمْرٍ "Amr oğlu Zeyd"

c) Eğer أَلْ takisi "için, ait" manasına gelen prrpozisyonundan once kullanılırsa هَمْزَةُ الْوَصْلَة yazılmaz.

Mesela:

لِلرَّجُلِ = لِ + أَلرَّجُلُ "adama ait, adam için"

لِلْوَلَدِ = لِ + أَلْوَلَدُ "erkek çocuga ait, erkek çocuk için"

Eğer the (أَلْ) takısı "dogrusu, gerçekten" manasına gelen لَ 'den sonra gelirse هَمْزَةُ الْوَصْلَة ihmal edilir.

Mesela:

لَلْحَقُّ = لَ + أَلْحَقُّ "gercekten hak"

Eğer bir kelime ل harfi ile başlıyorsa, أَلْ takisının ل harfi yazılmaz.

Meslea:

لِلَّيْلَة = لِ + أَلْ + لَيْلَة

Allah (CC) manasına gelen أَللّهُ kelimesinin başına لِ getirirsek لِلّه şeklinde yazilır ve "Allah için " mansına gelir.

d) هَمْزَةُ الْوَصْلَة elif'i ihamal edilir eger kendinden önce soru yapan أَ gelirse.

Mesela:

أَبْنُكَ = إِبْنُكَ + أ "Senin oğlunmn?"

أ soru yapar, ve إِبْنُكَ "senin oğlun" demektir.

§§12 Medde

Eğer harekesi olan elif (أ) 'den sonra uzun okutan elif (ا) gelirse o zaman birinci elifin üzerindeki hamze (ء) ihmal edilir ikinci elif yazilmayip birinci elifin üzerine medde denen işaret konur. Yani أا yerine آ yazilir. Medde elifi uzun okutur.

Mesela:

أَامِنُ yerine آمِنُ

رَأَاهُ yerine رَآهُ

قُرْأَانٌ yerine قُرْآنٌ

Note 1: Çoğu kitaplarda üstünü uzun okutan alif'in hemen ardından hamze gelirse o elif medde ile yazılır.

Meslea:

صَحْرَآءُ "çöl" demektir.

§§13 Heceler

1. İki çeşit hece mevcuttur

a) Açık hece: Bu sessiz bir harf ile bir harekeden ibarettir.

Meslea:

كَتَبَ "o yazdı" ke te be , üç açık heceden ibarettir

b) Kaplı hece: Bu harekesi olan sessiz bir harf ole سُكُونٌ 'u olan diger bir sessiz harften ibarettir.

Meslea:

c) كَتَبْتُمْ "onlar yazdIlar" ke teb tüm, ilki açik son ikisi kaplaı olan üç heceden ibarettir.

Bir sessiz harf ile uzun okutan و ، أ ve ي harflerinden ibaret olan hecelerde kapali hecelerdir.

Meslea:

داري "benim evim" da ri, iki kapalı heceden ibarettir

Bir sessiz harf ile tenvinden meydana gelen hecede kapalı hecedir.

Meslea:

دارٌ "(herhangi bir) ev" da run, iki kapalı heceden ibarettir.

2. Arapçada heceler harekesiz bir harf yada سُكُونٌ ile başlayamazlar. Eğer böyle bir durum ortaya çıkarsa kelimenin başına هَمْزَةُ الْوَصْلَة getirilir.
Meslea:

"Yaz!" manasindaki emir (كْتُبْ) سُكُونٌ ile basladığından başına هَمْزَةُ الْوَصْلَة getirilerek yazılır.

Arapçaya yabanci dillerden girmiş olan bazi kelimelrin yazılışinda bazan (هَمْزَةُ الْقَطع)[8] kullanılır.
Mesela:

Yunan Feylosofu Eflatun (yada Plato) أَفْلاطُونَ

Bazanda ilk (harekesi olmayan) sessiz harfe hareke verilir
Mesela:

Fıransa (yada Fransa) فَرَنْسا

3. Heceler iki tane ard arda gelen biri harekasiz diGeri جَزْمَةٌ 'e lan harf ile beitnezler. Böyle durumlarda harfin birisi ihmal edilir.
Mesela:

"Soyle!" manasındaki قُلْ emri aslında قُولْ olup و'in harekesi olmamasi ve ondan sonra gelen harfin سُكُونٌ 'u olmasi nedniyle و yazılmadı. (§§6 Note 2 ve §§11.3 de bakınız)

Yukarıdaki kuralın bir tek istisnasi vardir. Bir kelimede harfleri uzun okutmak için bulunursa ve ondan sonra şeddegelirse.
Meslea:

فارْرٌ yerine فارٌّ 'dan gelen فارِرٌ kullanılır.

§§14 Vurgu

1. Birdeb baska harekesi olan kelimelerde vurgu sondaki heceye asla gelmez
2. Son hece hariç diğer herhangi bir hece kapalı ise o zaman kapalı olan hece vurgulanır[9].
Meslea:

قالَ kale يَقولُ yekulü خَيّاطُونَ heyyatune إِجْتَمَعْنا ictemeғ na

أَخْبَرْناكُمْ ehbernakum

3. Üç heceli kelimelerde , son hece hariç diğer bir hece açık ise, vurgu on hece hariç diger iki heceye gelir.
Mesela:

---

[8] هَمْزَةُ الْقَطع هَمْزَةُ الْوَصْلَة 'in zıttına hem yazıda hemde telaffuzda muhafaza edilir.

[9] Altı çizili oan heceler vurgulanacak anlamındadir.

أَلْبَيْتُ (belirli bir) ev

أَلْ takısının hamzesi هَمْزَةُ الْوَصْلَة 'dir. (bakınız Giriş §§11), bundan dolayı bir başka kelimeyi takip ederse hamze ihmal edilip onun yerine وَصْلَةٌ denen ( ) işareti konur ve telaffuz edilemz. (Daha öncede belirtildiği gibi bu kitapta biz bu işareti kullanmayacağız, elifin üzerinde veya altinda harake veya hamze olmamsi وَصْلَةٌ 'ya delalet eder.)
Mesela:

بابُ الْبَيْتِ "babul beyti" diye telaffuz edilir ve "evin kapısı" demektir.

بابٌ kelimesinin ikinci بَ harfinin harekesi ötüre yerine esire yazalırsa kapı genetif[10] olur ve بابَ الْبَيْتِ "Evin kapısının" demektir.

٣ . the takısı şemsi harf ile başlayan bir kelimeden önce gelirse ل telaffuz edilmeyip şemsi harfe assimile olur. Şemsi harfler (أَلْحُروفُ الشَّمْسِيَّةُ) şunlardir, ت, ث, د, ذ, ر, ز, س, ش, ص, ض, ط, ظ, ل, ن
Mesela:

رَجُلٌ "(herhangi bir) adam, herif" demektir. Önüne أَلْ takısı getirildiğinde "(belirli bir) adam " demektir ve "errecülü" diye telaffuz edilir. Yukarıda bahsettiğimiz "assimile olur"'dan maksadımız odurki ل okunmayip elifden sonra kelimenin ilk harfine geçilir ve bu harf şedde (تَشْدِيدٌ) alır (bakınız Giriş §§4.2)
Mesela:

أَلشَّمْسُ "güneş" demektir, "eşşemsu" diye telaffuz edilir. (Dikkat! "elşemsü" degil)

Bir baska değişle artikelin ل 'l harekesiz yazılır ve ondan sonra gelen harf şedde (تَشْدِيدٌ) ile yazılır.

٤ . İsmi niteleyen sıfatlar nitelediklerí isimlerden sonra gelirler.
Meslea:

Türkçede "Yeni kitap" cümlesinde kitap isimdir "yeni" ise bu ismi niteleyen sıfattır. Türkçede sifatlar Arapçanin zıddına isimden önce gelir. جَدِيدٌ yeni ve كِتابٌ kitap demektir. كِتابٌ جَدِيدٌ Türkçeye "(herhangi) yeni (bir) kitap " diye çevrilebilir.

[10] genetif ileride açıklanacaktir.

Eğer belirli bir kitaptan bahs ediliyor ise كتاب ve جَديد kelimelerinin başına أَلْ takısı getirilir yani أَلْكِتابُ الْجَديدُ

Bir başka misal olarak : ن "nehir", ع "geniş" demektir.

نَهْرٌ عَريضٌ "(herhangi) geniş (bir) nehir"

أَلنَّهْرُ الْعَريضُ "geniş nehir"

Note: Kitabın başindan bu yana kelimelerin çevirileriyle beraber belirsiz olduklarını belirtmek için "herhangi bir" ifadesi kullanıldi. Belirlilerden önce bazan hiç bir ifade kullanılmadı bazanda "belirli bir" ifadesi kullanıldı. Bu asamadan itibaren bu ayrım her defasında yapilmayacaktır, sadece özel durumlarda konunun daha iyi anlaşılması için bu ayrım yapılacaktir. Belirli belirisiz knusnnda ilave bilgi için bakınız Giriş §§7.

٥ . Turkçedeki dir, dir, tır, tir Arapçada yoktur. (dir, dir, tır, tir olmak fiilinin üçüncu tekil şahsa gore çekilmesidir). Türkçede "Nehir geniş**tir**" cümlesi Arapçada (kelime kelime çevrilecek olursa) "Nehir genis" diye ifade edilir ve "Nehir geniştir" anlaşılır.

أَلنَّهْرُ عَريضٌ "nehir genişdir"

(Turkçede günlük konuşmalarda bazan olamk fiili kullanilmaz, yani "Hava soğuktur" yerine "Hava soğuk" misalinde olduğu gibi)

٦ . Tekil şahis zamirleri

أنا	ben
أَنْتَ	sen (erkek)
أَنْتِ	sen (dişi)
هُوَ	o (erkek)
هِيَ	o (dişi)

Arapçada şahislarin veya nesnelerin erkek veya dişi cins olmalarına bağlı olarak değişik sahis zamirleri kullanılır. Yukarıdan gorulecegi gibi Arapçada iki farklı zamir vardır biri erkek biri dişi için.

bahçe	بُسْتانٌ	deniz	بَحْرٌ
büyük, yaşlı,kapsamlı	كَبيرٌ	saray	قَصْرٌ
ev	بَيْتٌ	ekemek	خُبْزٌ
küçük,	صَغيرٌ	iyi, hoş, makbul, neşeli	طَيِّبٌ
mahal, yer	مَحَلٌ	erkek, adam	رَجُلٌ

kadı (bakiniz Ders 6)	ألْقاضي	yorgun	تَعْبانٌ
kıral	مَلِكٌ	cadde	شارِعٌ
adaletli, adil	عادِلٌ	geniş	عَرِيضٌ
insan	إنْسانٌ	çirkin, kötü, alçak, utanmaz	قَبِيحٌ
dosdogru, dürust	صادِقٌ	harf	حَرْفٌ
güzel, hoş	حَسَنٌ	Nil (Mısirda bir nehir)	ألنَّيْلُ
güzel, hoş	كُوَيِّسٌ	arkadaş	حَبِيبٌ

Alıştirma 1: Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz!

١ ألْبُسْتانُ كَبِيرٌ

٢ ألْبُسْتانُ الْكَبِيرُ

٣ ألْبَيْتُ الصَّغِيرُ

٤ مَحَلٌّ حَسَنٌ

٥ ألرَّجُلُ حَسَنٌ

٦ إنْسانٌ قَبِيحٌ

٧ ألنَّيْلُ نَهْرٌ

٨ مَلِكٌ عادِلٌ

٩ ألْبَحْرُ كَبِيرٌ

١٠ قَصْرٌ كُوَيِّسٌ

١١ خُبْزٌ طَيِّبٌ

١٢ ألْخُبْزُ طَيِّبٌ

١٣ أنا رَجُلٌ

١٤ ألْقاضي رَجُلٌ طَيِّبٌ

١٥ أنْتَ طَعْبانُ

١٦ هُوَ حَبِيبٌ طَيِّبٌ

١٧ أَلرَّجُلُ هُوَ الْحَبِيبُ الصَّادِقُ

١٨ آشَّارِعُ عَرِيضٌ

Alıştırma 2: Asağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz!

1. Ev buyüktur.
2. Bahce güzel (bir) yerdir.
3. Sen iyi (bir) insansın.
4. Ben yorgunum.
5. Güzel saray ve (و)[11] geniş nehir.
6. Kadı dosdoğrudur.
7. Ben doğru (bir) arkadaşım.
8. Sen kötu (bir) adamsın.
9. Geniş cadde.

Note : Daha öncede belirtildiği gibi isim belirli ise onu tanlayan sıfatta belirli olamalıdir ve isim belirisz is sıfatta belirsiz olmalidir.

بَيْتٌ صَغِيرٌ küçük (bir) ev

أَلْبَيْتُ الصَّغِيرُ küçük ev

Eğer ismin başina the takısı getirilirse ve sıfatın başına getirilmezse bu artık isim tamlamasi olmktan çıkar ve **isim cümlesi** olur. Yani,

أَلْبَيْتُ صَغِيرٌ "ev büyüktür"

Eğer birden fazla sifat bir ismi tamlıyorsa sıfatlarin arsına و (ve) konulmaz.

بَيْتٌ جَمِيلٌ جَدِيدٌ güzel yeni (bir) ev

الْبَيْتُ الْجَمِيلُ الْجَدِيدُ güzel yeni ev

Anacak birden fazla sıfat isim cümlesinde bir isme ait olarak bulunuyorsa o zaman sifatlar birbirlerine و ile bağlanırlar.

الْبَيْتُ جَمِيلٌ وجَدِيدٌ ev güzel ve yenidir

cadde	شَارِعٌ	kapı, bölüm (kitap vesaire)	بابٌ
sandalye	كُرسِيٌّ	ev	بَيْتٌ
çay	شايٌ	adam, herif	رَجُلٌ
kahve	قَهْوَةٌ	erkek çocuk	وَلَدٌ
fincan	فِنْجانٌ	nehir	نَهْرٌ

[11] u "ve" demektir ve kendisinden sonraki kelimenin parçası imiş gibi yazilir.

Nil (Mısırda bir nehir)	أَلنَّيْلُ	deniz	بَحْرٌ
büyük, yaşlı	كَبِيرٌ	kitap	كِتابٌ
uzun	طَوِيلٌ	küçük, genç	صَغِيرٌ
kısa	قَصِيرٌ	eski	قَدِيمٌ
güzel, hoş	جَمِيلٌ	yeni	جَدِيدٌ
kırık	مَكْسُورٌ	güzel, hoş	حَسَنٌ
geniş	واسِعٌ	dar	ضَيِّقٌ

Alıştirma 3: Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz!

١. أنا صَغِيرٌ وأَنْتَ كَبِيرٌ
٢. أَنْتَ رَجُلٌ طَوِيلٌ
٣. أَلشّارِعُ واسِعٌ وتاوِيلٌ
٤. أَلنِّيلُ نَهْرٌ هُوَ نَهْرٌ كَبِيرٌ
٥. أَلْبابُ قَدِيمٌ
٦. أَلْبَيتُ جَمِيلٌ
٧. نَهْرٌ قَصِيرٌ
٨. أَلْبَحْرُ الضَّيِّقُ
٩. وَلَدٌ حَسَنٌ
١٠. شايٌ وَ قَهْوَةٌ
١١. أَلشّايُ وَأَلْقَهْوَةُ
١٢. أنا رَجُلٌ وَأَنْتَ وَلَدٌ
١٣. أَلْكُرْسِيُّ صَغِيرٌ
١٤. أَلْفِنْجانُ قَدِيمٌ، هُوَ مَكْسُورٌ
١٥. أَلْكِتابُ جَمِيلٌ، هُوَ جَدِيدٌ
١٦. أَلْبابُ مَكْسُورٌ

١٧. رَجُلٌ وَوَلَدٌ وبِنْتٌ

١٨. أَنْتَ وَ هُوَ

١٩. أنا وَهِيَ

٢٠. أَلشَّارِعُ الضَّيِّقُ

Alıştırma 4: Aşağıdaki cümleelri Arapçaya çeviriniz!

1. Ev büyüktür.
2. Büyük (bir) ev.
3. Uzun (bir) adam ve kısa (bir) erkek çocuk.
4. Hasan genç (küçük) bir erkek çocuğudur.
5. Irmak (nehir) dardır.
6. Geniş (bir) cadde.
7. O (erkek) yeni (bir) erkek çocuğudur.
8. Eski kırık (bir) kapı.
9. Nil uzun geniş bir nehirdir.
10. Kitap yenidir.
11. Yeni (bir) kitap.
12. Deniz güzeldir.
13. Eski bir sandalye.
14. Hoş çay.
15. Bayat (eski) kahve.
16. Fincan küçüktür.
17. (Bir) adam ve (bir) erkek çocuğu.
18. Sen uzun bir adamsın ben kısayım.
19. Küçük yeni bir kitap.
20. Uzun cadde.

İkinci ders أَلدَّرْسُ الثَّاني

Muannes (Dişilik)

1. Çoğu dişi kelimelerin sonuna (ة)[12] eki gelir.

Mesela:

إِبْنٌ	erkek çucuk, oğul
إِبْنَةٌ	kiz evladı
كَبِيرٌ	byük, yaşlı (erkek)

[12] Parantez ıçerisindeki ifadenin en son ahrf ةَ dir ve ondan önceki harfin harekesi üstündür analmına gelir.

كَبِيرَةٌ büyük, yaşlı (dişi)

Sadece isimler değil sıfatlarda (yukarıda görüldüğü gibi) erkek dişi olarak ayrılırlar. Hangi isim ve sifatlarin erkek hangilerinin dişi olduğuna ait kurallar ileride verilecektir.

2. Türkce gırameri hatırlamak babından aşağıdaki cümlelere göz atacağız.
Ev büyüktür.
Büyük ev.
İkinci cümledeki "büyük" kelimesi ismi (ev) niteleyen bir sifattır ve daha öncede belirtildiği gibi sıfatlar isimden önce gelirler. İlk cümledeki "büyüktür" kelimesi **nesne** diye tabir edilir. Arapçada sıfatlar ister ismi nitelesinler isterse nesne olarak bulunsunlar ilgili oldukları isim erkek ise erkek olurlar aksi taktirde dişi olurlar. Mesela:

أَلْإِبْنَةُ الْكَبِيرَةُ	büyük kız
أَلْأَبْنَةُ كَبِيرَةٌ	kız büyüktür
أَلْإِبْنُ الْكَبِيرُ	büyük oğlan
أَلْإِبْنُ كَبِيرٌ	oğlan büyüktür

3. Bzı isimler dişi olmalarına rağmen ة ekini almazlar.

a) Kadınlara ait olan isimler dişidirler

أُمٌّ anne "ümmün" diye telaffuz edilir.

عَرُوسٌ gelin

هِنْدٌ Hind (kadın ismi)

بِنْتٌ kız evlat

b) Özel yer ve şehir isimleri

مِصْرُ Mısır[13]

مِصْرُ Kahire

أَلشَّامُ Şam

c) Vucutta ikişertane bulunan kısımla dişidirler

يَدٌ el

رِجْلٌ ayak

عَيْنٌ göz

[13] Dikkat! مِصْرُ kelimesinin başında the takısı ilmamasına rağmen sonunda tenvin (ـٌ ـً ـٍ) yoktur. bu ileridede göreceğimiz gibi istisnai bir kelimedir bu şekilde öğrenilmelidir.

d) Çoğu tekil isimler dişidirler

أَرْضٌ dünya, arz, yeryüzü

خَمْرٌ şarap

دارٌ ev

رِيحٌ rüzgar

شَمْسٌ güneş

نارٌ nar, ateş

نَفْسٌ nefs

سوقٌ market, pazar

Note 1: Bazı kelimeler hem dişi hemde erkek olarak kullanılırlar (bakınız 38. Ders)

Note 2: ة (تاءٌ مَرْبوطَةٌ) çoğu zaman dişilik eki diye adlandırılır. ة 'dan başka dişilik ekelride vardir. Bunlar ي , ve اءٌ dür. (bakınız 38. Ders)

Note 3: Erkelere ait olan isimlerin sonunda ة olsa bile onlar erkektirler.
Mesela:

خَلِيفَةٌ "Halife"

طَرَفَةٌ "Tarafa", (erkek bir şairin ismidir)

4. Cins İsimler (Toplu İsimler) :
Çoğu isimler tekil iken topluluk ifade ederler. Bunlara Türkçede **cins isimler** denir.
Meslea:

زَيْتونٌ "zeytin" demektir (zeytin cinsini ifade eder). Eğer bir tek (veya belirli sayıdaki) zeytindan bhsediliyorsa o zaman sonuna ة eki getirilir. Yani

زَيْتونَةٌ "(bir tek) zeytin" demektir.

حَجَرٌ kaya, taş (genel enlamda)

حَجَرَةٌ (bir tek) kaya

بَقَرٌ sığır

بَقَرَةٌ inek

5. Arapçada cümlelerin başına هَلْ yada أ getirilmek suretiyle soru cümlesi yapılır.
Mesela:

أَنْت تَعْبانَةٌ	Sen (dişi) yorgunsun
هَلْ أَنْتِ تَعْبانَةٌ	Sen yorgun musun?

dede, büyük baba	جَدٌ	mevcut, hazir (bulunmak)	حاضِرٌ
anne, büyük anne	جَدَّةٌ	şiddetli	شَدِيدٌ
bahçe	جُنَيْنَةٌ	hikmet sahibi, doktor	حَكِيمٌ
evet	نَعَمْ	kuş	طَيْرٌ
hayır	لا	(güneşin) doğması	طالِعٌ
saat	ساعَةٌ	gölgeli	مُظِلٌّ
aski, tarihi	قَدِيمٌ	erkek hizmetçi	خادِمٌ
erkek çocuğu, oğlan	وَلَدٌ	bayan hizmetçi	خادِمَةٌ
itaatkar, muti	مُطِيعٌ	kraliçe	مَلِكَةٌ
fethetmek	قاهِرٌ	(güneşin) batması	غارِبٌ
temiz	نَظِيفٌ	elma (cins isim)	تُفّاحٌ
ölu, vefat etmiş	مَيِّتٌ	ağaç (cins isim)	شَجَرٌ
kaz	إِوَزٌّ	doğru, yrinde, takvaya uygun	صالِحٌ
elma	تُفّاحَةٌ	ağaç	شَجَرَةٌ

Alıştırma 1:

١. أَلْجَدٌّ كَبِيرٌ

٢. أَلْجَدَّةُ كَبِيرَةٌ

٣. أَلإِبَتُ الصَّغِيرَةٌ

٤. إِبْنٌ صالِحٌ

٥. هَلِ الْجُنَيْنَةُ كُوَيِّسَةٌ

٦. نَعَمِ الْجُنَيْنَةُ كُوَيِّسَةٌ

٧. ساعَةٌ حَسَنَةٌ

٩. ألدّارُ جديدٌ

١٠. ألأُمُّ حَسَنَةٌ

١١. ألْوَلَدُ حاضِرٌ

١٢. ريحٌ شَديدٌ

١٣. ألرِّيحُ شَديدُ

١٤. أأنْتَ طَعْبانَ

١٥. نَعَمْ أنا طَعْبانَ

١٦. هَلْ أنْتَ الْقاضِ

١٧. لا أنا الْحَكيمِ

٨١. هَلْ هِيَ صالِحٌ

١٩. لا هِيَ قَبيحَةٌ

٢٠. ألشَّمْسُ طالِعَةٌ

٢١. ألشَّجَرَةُ الْمُظَلَّةُ

٢٢. ألخادِمَةُ مُطيعَةٌ

٢٣. مِصْرُ الْقاهِرَة

٢٤. ألْيَدُ نَظيفَةٌ

٢٥. ألإوَزُّ طَيْرٌ

٢٦. ألإوَزَّةُ الْمَيِّتَةُ

Alıştirma 2:

1. Anne mevcuttur.
2. Büyük bir ateş.
3. Bahçe büyükmü?
4. Hayır bahçe küçüktür.
5. Yeni ev küçüktür.
6. Rüzgar şiddetlidir.
7. Sen büyükanne misin?
8. Evet ben büyükanneyim.
9. Güzel kiz çocuğu.
10. Kiral adil ve kıraliçe guzeldir.
11. Batan güneş.

Note: Bu konunun ehemmiyetine binaen, üçüncü ve dördüncü alışırmya geçmeden önce knuyu özetleyeceğiz.

Arapcada erkrk vr dişi olmak üzere iki cins mevcuttur. Genelde erkek cinsini belirten herhangi bir isaret yoktur. Ancak dişi cinsini belirleyen daha önce bahsedilen ve aşağıda sıralanan kurallar mevcuttur. Eğer bir isim veya ıfat aşağıdaki lerden herhangi birisine uymuyorsa o zaman erkek olarak kabul edilir.

1. Yapı olarak dişi olan kelimeler.

Sonuna ة (تاءٌ مَرْبوطَةٌ) eki getirilerek dişi yapılan kelimeler. (bu kuralın istisnaları varddır)
Mesela:

خادِمَةٌ	kadın hizmetçi	خادِمٌ	erkek hizmetçi
جَدِيدَةٌ	yeni (dişi)	جَدِيدٌ	yeni (erkek)

Kelimelrin sonunda ة var ise dişi olduğu kabul edilir, bazı kelimeler müstesna.
Mesela:

كِتابٌ	kitap
خَلِيفَةٌ	Halife

2. Adeten dişi olan kelimeler.

a) Coğrafik yer isimleri

دِمَشْقُ	Şam
مِصْرُ	Mısır

b) Vucutta ikişertane bulunan azalar

عَيْنٌ	göz
يَدٌ	el
رِجْلٌ	ayak

c) Diğer bazı isimler hiç bir sebep olmaksızın dişidirler

نارٌ	nar, ateş
دارٌ	ev
نَفْسٌ	nefs
شَمْسٌ	güeş
أَرْضٌ	arz

Bu katagoride bazı isim ve sıfatlar hem dişi olarak hemde erkek olarak kullanılırlar. Ancak Klasik Arapçada dişileri kullanılır.

حالٌ	hal

طَرِيقٌ yol

حالٌ bazan حالَةٌ olarakta rastlanır.

nar, ateş (d)[14]	نارٌ	doktor	طَبِيبٌ
gelin (d)	عَرُوسٌ	anne	أُمٌّ
Halife (e)	خَلِيفَةٌ	kız, kız evladı	بِنْتٌ
Mısir (d)	مِصْرٌ	kız	إِبْنَةٌ
Şam (d)	دِمَشْقُ	erkek evladı	إِبْنٌ
ev (d)	دارٌ	göz (d)	عَيْنٌ
sıcak	حَرٌّ	el (d)	يَدٌ
sıcak	حارٌّ	ayak (d)	رِجْلٌ
arz (d)	أَرْضٌ	mevcut, hazır (bulunmak)	حاضِرٌ
güneş, şems (d)	شَمْسٌ	taş, kaya (cins isim)	حَجَرٌ
uzak	بَعِيدٌ	ağaç (cins isim)	شَجَرٌ
bahçe	بُسْتانٌ	sığır (cins isim)	بَقَرٌ
evet	نَعَمْ	inek	بَقَرَةٌ
hayir	لا		

Alıştirma 3: Aşağıdaki cümleleri Türkçeye ceviriniz!

١. أَلسّاعَةُ الْجَدِيدَةُ الْجَمِيلَةُ مَكْسُورَةٌ

٢. أَهِيَ ساعَةٌ كَبِيرَةٌ

٣. لا هِيَ ساعَةٌ صَغِيرَةٌ

٤. أَلْأُمُّ حاضِرَةٌ

٥. أَلْعَرُوسُ بِنْتٌ جَمِيلَةٌ

٦. كِتابَةٌ قَبِيحَةٌ

٧. خَلِيفَةٌ جَدِيدَةٌ

[14] Kitabin bu aşamasindan sonra "d" dişi manasında "e" erkek manasında kullanılacaktir.

٨. هَلِ الْبِنْتُ جَمِيلَةٌ؟ نَعَمْ

٩. رِجْلٌ نَظِيفَةٌ

١٠. اَلْأَرض واسِعَةٌ

١١. دِمَشْقُ مَحَلٌّ حَرٌّ

١٢. اَلدَّارُ بَعِيدَةٌ وِالشَّمْسُ شَدِيدَةٌ

١٣. اَلْجَدُّ مَيِّتٌ

١٤. اَلْخادِمَةُ حاضِرَةٌ

١٥. شَجَرَةٌ طَوِيلَةٌ

١٦. حَسَنٌ إِنْسانٌ جَمِيلٌ هُوَ طَبِيبٌ

١٧. اَلْبُسْتانُ بَعِيدٌ

١٨. مَلِكٌ كَبِيرٌ

١٩. مَلِكَةٌ جَمِيلَةٌ

٢٠. اَلْمَلِكَةُ جَمِيلَةٌ

Alıştırma 4: Aşağıdaki cümleleri Arapçaya çeviriniz!

1. Sen (d) guzelsin.
2. Uzun (yüksek) agaç ölüdur.
3. Anne mevcuttur.
4. Gelin hazirmidir? Hayir.
5. Ölü Halife.
6. Halife Ölüdur.
7. Uzun (bir) ayak.
8. Geniş arazi (أَرْضٌ).
9. Şam uzaktir.
10. Eski saat kırıktir.
11. O (d) çirkin (bir) kadındir.
12. Sen kiraliçesin.
13. Kıral iyi bir adamdır.
14. Sen büyükannemisin?
15. Çirkin el yazısı.
16. Büyük (bir) ayak.
17. Bahçe temizmidir? Evet o temizdir.
18. O doktordur.
19. Uzun geniş (bir) yol.
20. Yeni ev küçüktur.

Üçüncü ders أَلدَّرْسُ الثَّالِثُ

İsmin halleri (üç hal) أَلْإِعْرَابُ

1. Arapçada üç hal mevcuttur. Bu haller kelimenin son harfinin harekesinin değıştririlmesini netice verir. (**İkil** ve **Sğlam çoğul** erkek müstesna)[15] Üç hal şunlardır:

a) رَفْعٌ ("Nominatif" yada "Ismin yalın hali" diyede adlandirılır): Yalin hal isimlerin orjinal halleridir. Belirsiz isimlerin sonuna genelde ضَمَّتَيْنِ (ٌ) ve belirlilerin sonuna is ضَمَّةٌ (ُ)gelir. Şu ana kadar gecen kelimelerin çoğu yalın halde idiler.

بَيْتٌ، اَلْبَيْتُ	ev
سارِقٌ، السَّارِقُ	hırsız
خادِمَةٌ	bayan hizmetçi
خادِماتٌ، الْخادِماتُ	bayan hizmetçiler
وَلَدٌ	erkek çocuğu
أَوْلادٌ	erkek çocuklar

b) نَصَبٌ ("Akkusatif" yada "İsmin ihali" denir ancak biz daha ziyade akkusatif'i kullnacağiz). Akkusatifde belirli isimler فَتْحَةٌ (َ)ve belirsiz isimler isa فَتْحَتَيْنِ (ً) alırlar.

بَيْتاً، الْبَيْتَ

سارِيقاً، السَّارِيقَ

خادِمَةً

الْخادِماتَ

وَلَداً

اوْلاداً

[15] Gelecek bölümde İkil ve Sağlam çoğul hakkında bilgi verilecektir.

c) جَرٌّ ("**Genetif**" olarakta bilinir): Genetif'de kelimenin sonundaki harfin harekesi belirsizde كَسْرَتَيْنِ (ٍ) belirlide is كَسْرَ (ِ) dir.

فِي بَيْتٍ، فِي الْبَيْتِ evde

Note: İsmin i halinde (akkusatif) بَيْتٌ kelimesinden sonra فَتْحَتَيْنِ (ً) 'in altına ا (elif) geldi. Yani بَيْتاً olarak yazıldı. Ancak خَادِمَةً derken ة 'den sonra elif gelmedi. Bu kural Giriş bölümünde §§7 'de açıklandı.

İsmin halleri dilden dile değişmektedir. Yani Türkçede her akkusatif (i hali) kullanılan yerde Arapçada نَصَبٌ kullanılacak diye bir kural yoktur, ancak çoğu zaman durum böyledir.

Genel bir rehber olarak نَصَبٌ nesne ve zarflar için kullanıldığı düşünülürse faydalı olacağına inanıyoruz. Mesela "şu anda, şimdi" manasına gelen حالاً kelimesi "hal, durum" manasına gelen حالٌ kelimesinin belirisz akkusatif halidir. حالاً zaman bildiren bir zarfdır. Cümlede nesneyi bulmak için ne?, neyi? yada kimi?,kimi? sorularını bulmak yeterli olur. Mesela "Ben kalemi buldum" cümlesinde , "neyi buldun?" sorusunun cevabı "kalemi" dir. O halde bu cumlede "kalemi" nesnedir ve akkusatif haldedir.

وَجَدْتُ الْقَلَمَ Kalemi buldum.

وَجَدْتَ قَلَماً (Bir) kalem buldum.

جَرٌّ (genetif) ise isim tamlamaları, yer ve zaman zamirlerinden sonra kullanılır.

رَفْعٌ (nominatif) ise cümlede özne için kullanılır. Ayrıca isim cümlesinde sıfat yalın haldedir. (الْبَيْتُ كَبِيرٌ ev büyüktur)

Arapçada إعْرابٌ diye bir kavram vardır. Bu kelimelerin hallere göre son harflerinin hareke değiştirmesini ifade der. Yukarıdaki şekilde irab olan kelimeler (yani kurallara uygun olarak son harflerinin harekeleri değişen) مُنْصَرِفٌ diye adlandırılırlar. Bazı kelimelr tam anlamıyla إعْرابٌ olmazlar bunlara غَيْرُ مُنْصَرِفٌ denir.

غَيْرُ مُنْصَرِفٌ olan kelimeler aşğıdaki şekilde إعْرابٌ olurlar.

	Belirsiz	Belirli
Nominatif	زَعْلانُ[16]	ألزَّعلانُ
Akkusatif	زَعلانَ	ألزَّعلانَ
Genetif	زَعلانَ	ألزَّعلانِ

a)

Yukarıdaki tablodan görüldüğü üzere غَيْرُ مُنْصَرِفٌ olan kelimeler belirli olduklarında مُنْصَرِفٌ olan kelimeler gibi إعْرابٌ olurlar. Ancak belirsiz iseler durum farkıdır. Frklardan ilki, gmunsarif olan kelimeler belirsiz olsalar bile tenvin (ٌ, ٍ, ً) almazlar, ikincisi ise belirsiz iken genetif ve akkusatifde sondaki harf aynı harekeyi alir (yani َ). Kitabın bundan sonraki bölümlerinde غَيْرُ مُنْصَرِفٌ olan kelimelere öğrencinin dikkati çekilecektir.

2. Zamirlerden sonra ienetif

Arapcada bütün zamirler (ister yer ister zaman bildirsinler) kendilerinden sonra gelen kelimeleri genetif yaparlar.

في "fi" diye telaffuz edilir, "de, da, içinde " manasındadır

في الْبَيْتِ	evde
في مِصْرَ	Mısırda (مِصْرَ غَيْرُ مُنْصَرِفٌ 'dir)
في بُسْتانٍ	Bahçede

مِنْ "min", ...den, ...dan mansındadır

مِنْ وَلَدٍ	(bir) erkek çocuktan
مِنَ الْوَلَدِ الطَّيِّبِ	iyi (bir) erkek çocuktan
مِنْ وَلَدٍ زَعْلانَ	kızgın (bir) erkek çocuktan

لِ[17] "...e ait, ...a ait, için" manalarına gelir

[16] Günümuz arapçasında زَعْلانُ "kızgın" demektir, klasik arapçada "aşırı acı içerisinde olmak" demektir.

لِرَجُلٍ “ (bir) adam için, adama ait”

إلى “ila” diye telaffuz edilir, “...e doğru, ...e, ...a” manasındadır.

إلى السُّوقِ markete, pazara

إلى مَكَّةَ Mekkeye (مَكَّتُ غَيْرُ مُنْصَرِفٌ dir)

عَلى “ala”, “üzerinde, üzerine” manasındadır.

عَلى الْمائِدَةِ msanın üzerinde

عَلى الْجِبالِ dağların üzerinde

3. Eğer isim cümlesi beraberinde zamir (prepozisyon) bulunuyorsa ve öznede belirsiz ise o zaman özne başda gelmez.

رَجُلٌ قَبيحٌ في الْبُسْتاني yerine في الْبُسْتانِ رَجُلٌ قَبيحٌ tercih edilir. Yukaridaki cumle “(Bir) adam bahçededir” demektir. Aynı zamanda bu cümle “Bahçede bir adam vardır” çevrilebilir.

[17] Eğer لِ zamiri أَلْ takısından önce gelirse ا ihmal edilip iki لِ birarada yazılır. (لِ الرَّجُلِ= لِلرَّجُلِ)

Genetif إضافَةٌ

Bir isim genetif halinde olan diğer bir isimden önce gelirse o durumda birinci isim tenvinin kaybeder. İkinci isim belirlidir dolayısıyla birinci isim otomatic olarak belirli olur.

GENETIF ALAN BIR İSİMDEN ÖNCE GELEN BIR İSİM أَلْ TAKISINI KESİNLİKLE ALMAZ.

بَيْتُ الرَّجُلِ "adamın evi", أَلرَّجُلِ genetif haldedir, ve bundan önce gelen kelimenin başında the takısı olmamasına rağmen sonunda tenvin almamıştır, yukarıda belirtildiği gibi. idafe 'de genetif olan isim özel isim ise the takısı almaz (aslında özel isimler bir kaç istisna hariç el takısı almazlar).

بَيْتُ مُحَمَّدٍ Muhammedin evi (Muhammed nominatif'de (yalın halde) مُحَمَّدٌ olarak yazılır, burada genetif olduğundan مُحَمَّدٍ olarak yazıldı)

Yukarıdaki verilen misallerde ev kelimesi belirlidir. Eger adamın evlerinden bir tanesi manasında "Adamın (bir) evi" murad edilirse o zaman:

بَيْتٌ لِلرَّجُلِ "adamın (bir) evi" yada kabaca "adamin evlerinden biri"

بَيْتٌ لِمُحَمَّدٍ "Muhammedin (bir) evi" yada kabaca "Muhammedin evlerinden biri"

idafe kuralı olarak genetif olan isim ile onunla lakalı olarak ondan önce gelen isim arsına hiç bir şey gelmez. Eger isimlerden birisi veya her ikisi sıfat ile tasfir edilecek ise , o zaman sıfat genetif'den SONRA gelir.

بَيْتُ مُحَمَّدٍ الْكَبِيرُ "Muhammedinilkebiri" diye telafuz edilir. Burada şöyle bir soru akla gelebilir: sıfatı "ev (bayük)
" kelimesine'mi yoksa "Muhammed" kelimesine'mi ait?

أَلْجَوابُ: İsimlerle alakalı olan (isimleri niteleyen sıfatlar) niteledikleri isimlerin, çoğul, erkeklik veya dişilik hususunda uyumlu olmak zorunda oldukları gibi aynı halde olmalarıda zorunludur. Yani isim genetif ise onu niteleyen sıfatta genetif olamalıdır.

O halde, أَلْكَبِيرُ kelimesi كَبِيرٌ sıfatının belirli hali ve son harfinin harekesi ضَمَّةٌ olduğuna göre, nominatifdir. مُحَمَّدٍ kelimesi ise مُحَمَّدٌ kelimesinin genetif halidir. بَيْتُ kelimesi ise nominatiftir. Öyle ise كَبِير sıfatı بَيْتُ kelimesine aittir. Bütun bunlardan sonra cümlryi türkçeye "Muhammedin büyük evi" diye çevirebiliriz.

Eğer muradımız "Büyük (yaşlı) Muhammedin evi" demek olsa idi bunu arapçada بَيْتُ مُحَمَّدٍ الْكَبِيرِ olarak ifade edebiliriz. Aşağidaki misallerin herbiri إضافَةٌ 'ye birer örnektir.

بَيْتُ الرَّجُلِ القَدِيمُ Adamın eski evi

بَيْتُ الرَّجُلِ الكَبِيرُ Adamın büyük evi

بَيْتُ الرَّجُلِ الْكَبِيرِ   Büyük (yaşlı) adamın evi

Şu ana kadar gordüğümüz örneklerde إِضافَةٌ 'deki genetif daima أَلْ takisını aldı (özel isimler hariç). Buna belirli إِضافَةٌ denir. Genetif olan ismin belirisz olmasIda mümkün, o zaman bi إِضافَةٌ yapısına belirsiz إِضافَةٌ denir. Aşağıdaki misallerden herbiri belirsiz إِضافَةٌ 'yr birer ornektir.

فِنْجانُ قَهْوَةٍ   (bir) fincan kahve

فِنْجانُ قَهْوَةٍ كَبِيرٌ   büyük (bir) fincan kahve

Belirsiz إِضافَةٌ 'de hem genetif hemde ondan önce gelen isim belirsizdir, her ne kadar sonunda tenvin olmasa bile.

çatal	شَوْكَةٌ	ekemek	خُبْزٌ
kaşık	مِلْعَقَةٌ	et	لَحْمٌ
içinde	فِي	tere yağı	زُبْدَةٌ، زُبْدٌ
kızgın	زَعْلانُ (غَيْرُ مُنْصَرِفٌ)	süt	حَلِيبٌ، لَبَنٌ
iyi, hoş	طَيِّبٌ	sahan	صَحْنٌ
Mekke	مَكَّةُ (غَيْرُ مُنْصَرِفٌ)	bıçak	سِكِّينٌ
pazar, market	سوقٌ	adil	عادِلٌ
masa	مائِدَةٌ	salih, dosdoğru	صالِحٌ
...e, ...a, ait, için	لِ	doğru , emin, güvenilir	صادِقٌ
ile, beraber	مَعَ	den, dan	مِنْ
bayat	بائِتٌ	üzerine, üzerinde	عَلَى
		vezir, bakan	وَزِيرٌ

Note 1: إِضافَةٌ de artikeli olmadığı halde tenvinin kaybeden kelimeye " إِضافَةٌ de hakim olan kelime " denir. Buna Arapçada مُضافٌ adı verilir. Genetif olan kelimeye ise

أَلرَّجُلُ, مُضافٌ dır, kelimesi بَيْتٌ ifadeisnde بَيْتُ الرَّجُلِ O halde denir. مُضافٌ إِلَيْه
kelimesi ise مُضافٌ إِلَيْه dir.

Note 2: مُضافٌ belirsiz ize لِ zamiri (prepozisyonu) kullanılır.

بَيْتٌ لِلرَّجُلِ = (بَيْتٌ + لِ + أَلرَّجُلُ) adamın bir evi

بَيْتٌ مِنْ بُيوتِ الرَّجُلِ "adamın evlerinden bir ev" yada " adamın evlerinden birirsi"

Alıştırma 1:

١. عَلى الْمائدَةُ صَحْنٌ وَسكِّنٌ

٢. ملْعَقَة الْوَلَد النَّظيفَةُ

٣. أَلْحَليبُ طَيِّبٌ

٤. منَ السّوق الْقَديم

٥. لِسوق مَكَّةَ

٦. إِبْنُ حَسَنٍ وَلَدٌ صالحٌ

٧. إِبْنَةُ مُحَمَّدٍ (هِيَ) في بُسْتانِ الصّادِقِ

٨. مَلكُ مصْرَ مَلكٌ عادِلٌ

٩. هُوَ ابْنُ الْمَلك الزَّعْلان

١٠. أَنْتَ زَعْلانُ منْ حَسَنٌ وَهُوَ وَلَدٌ طَيِّبٌ

١١. أَلْخُبْزُ بائتٌ وَاللَّحْمُ شَديدٌ

١٢. أَلزُّبْدُمنْ حَليبِ (لَبَنِ) بَقَرَةِ مُحَمَّدٍ

١٣. شَوكَةُ أُمُّ الْخَليفَةِ عَلى الْمائدَةَ الصَّغيرَةِ

١٤. مَكَّةُ مَحَلٌّ حَسَنٌ

١٥. أَنْتَ في بُسْتانِ حَسَنِ الْجَميلِ

١٦. أَلْمائدَةُ في بَيْت لِمُحَمَّد

١٧. أَلْخُبْزُ عَلى الصَّحْنِ الْجَديد، هُوَ مَعَ الزُّبْدَةِ

١٨. هَل اللَّبَنُ جَديدٌ؟ لا، هُوَ قَديمٌ

١٩. أَنْتِ في بُسْتانِ الْمَلك

شايُ الْوَلَدِ فِي الْفِنْجانِ الْكَبِيرِ ـ٢٠

Alıştırma 2:

1. Kıral yeni vezire kızgındır. ((مِنْ) زَعْلانُ kullan)
2. Hoş yeni (bir) masa Hasanın odasındadır (Hasanın odasında yeni (bir) masa vardır).
3. (Bir) bıçak (bir) çatal ve (bir) kaşık masanın üzerindedir.
4. Süt ekmek ve tereyağı iledir.
5. Şamın yeni pazarı uzun ve dar bir caddedir.
6. Et tabağın (sahanın) üzerindedir.
7. O Mekkeli (Mekkeden) iyi ve adil bir adamdır.
8. Kiralı küçük (genç) oğlu vezirin evlerinden birindedir.
9. Halifenin büyükannesi ölüdür.
10. Hsanın güzel annesi doktordur (d).
11. Evde ateş varmıdır?
12. Adamın evinde güçlü (sağlam, şiddetli) (bir) sandalye vardır.
13. Büyük fincanda yni kahve vardır.
14. Bıçak ve çatal vezire aittir.
15. Ben adil bir adamım sen güvenilir bir hizmetçisin.
16. Mısrlıyım (Mısırdanım)
17. Şam güzeldir.
18. Mısırın kıralı adil bir adamdır.
19. Eve o kısa bir adamdır.
20. Doktorun eski kırık saati kitapla birlikte masanın üzerindedir.

Dördüncü ders أَلدَّرْسُ الرَّابِعُ

Tekil ikil ve çoğul

1. Arapcada tekil (مُفْرَدٌ), ikil (مُثَنًّى yada تَثْنِيَةٌ) ve çoğul (جَمْعٌ) dene üç form mevcuttur.
Tekil, bir kişiden veya bir nesneden bahs edildiğinde kullanılır. İkil, iki kişi veya iki nesneden bahsedildiğinde kullanılır. Coğul, ikiden fazla kişi veya nesne için kullanılır.
2. **İkil** (tesniye) erkek veya dişilerin sonuna bir takım ekler getirilmek suretiyle yapılır. Bu ekler ismin hallerine[1] göre değişir. İkil yapmak için (erke veya dişi farketmez) aşağıdaki ekler kelimenin sonuna getrirlir.

a) Eger sism رَفْعٌ (nominatif) halde ise, ـَ انِ getirilir

مَلَكَانِ (yada مَلَكَانِ fakat biz bu kitapta ilk yazılışı tercih ediyoruz) "iki kıral " (مَلَكٌ "kıral" kelimesinden).

b) Eğer isim نَصَبٌ ve جَرٌّ halinde ise, ـَ يْنِ getirilir.

مَلَكَيْنِ

Note: Eğer kelime ة (تَاءٌ مَرْبُوطَةٌ) ile biterse, yukarıdaki ekler gelmeden önce ة harfi ت olarak yazılır.

Mesela: مَلَكَةٌ "kiraliçe" demektir.

---

[1] **Nominatif** (yalin hal): Cümle özne olarak bulunan isimler her zaman yalın haldedirler. Mesela, أَلْبَيْتُ صَغِيرٌ "ev kücüktür" cümlesinde "ev" öznedir (bir önceki bölumde edinilen bilgiye dayanarak, أَلْبَيْتُ kelimesinin son harfine bakmakla onun nominatif (رَفْعٌ) halde olduğu bilinebilir)

Akkausatif (i hali) : Mesela رَأَيْتُ الرَّجُلَ "Ben adamı gördüm" cümlesindeki أَلرَّجُلُ kelimesinin son harfinin harekesi فَتْحَةٌ olduğu na göre o نَصَبٌ halindedir.

Genetif (جَرٌّ): إِضَافَةٌ 'de مُضَافٌ إِلَيْهِ olan kelime ve zamirlerin arkasından gelen kelimeler genetifdirler. (Zamirler ister hareket ister yön ve isterse zaman bildirsinler kendilerinden sonra gelen kelimeyi genetif yaparlar. Bunlara misal olarak ...de, ...da, ...e, ...a, önce, sonra verilebilir.) مِنَ الْبَيْتِ "evden " demektir. O halde ev "...den" manasina gelen مِنْ zamirden sonra geldigi için genetifdir. Zaten الْبَيْتِ kelimesinin sonindak كَسْرَةٌ bunu doğrulamaktadır.

i) Yalın hal (رَفْعٌ)

مَلِكَتَانِ "iki kraliçe"

ii) Diğer haller (نَصَبٌ ve جَرٌّ)

مَلِكَتَيْنِ

3. **Çoğul** (جَمْعٌ) iki şekilde yapılır.

a) **Sağlam Çoğul** (أَلْجَمْعُ السَّالِمُ) : İleride göreceğimiz bir takım ekler isim ve sıfatlarin sonuna getirmekle teşkil edilir.

b) **Kırık Çoğul** (أَلْجَمْعُ الْمُكَسَّرُ): Kelime içerisinde ve sonunda bir takım değişıklikler yapılarak elde dilir. Her ne kadar buna ait ileride verilecek kurallar var isede ezberlemekten başka pek fazla yol yok.

4. Erke isim ve sıfatlarin Sağlam Çoğulu (أَلْجَمْعُ السَّالِمُ):

a) Nominatif (رَفْعٌ) kelimelerin sonuna ـُونَ gelir.

b) Diğer hallerde (نَصَبٌ ve جَرٌّ) ise ـِينَ gelir.

Tekil	Çoğul (رَفْعٌ)	Çoğul (نَصَبٌ ve جَرٌّ)
مَلِكٌ	مَلِكُونَ	مَلِكِينَ
كَثِيرٌ	كَثِيرُونَ	كَثِيرِينَ

Dişi ism ve sıfatların Sağlam Çoğul (أَلْجَمْعُ السَّالِمُ)

a) Nominatifde kelimenin sonundaki ـَةٌ eki ـَاتٌ şekline çevrilir.

b) Diğer hallerde ـَاتٍ şekline çevrilir.

Tekil	Çoğul (رَفْعٌ)	Çoğul (نَصَبٌ ve جَرٌّ)
خادِمٌ	خادِمَاةٌ	خادِمَاتٍ
خَيَّاطَةٌ	خَيَّاطَاةٌ	خَيَّاطَاتٍ

Note: Bazı dişi isimler sanki erkekler gibi çoğul yapılırlar (yani erkek kelimelerin aldığı ekleri alırlar). Mesela:

سَنَةٌ "sene", yıl demektir سِنُونَ "seneler" demektir.

Bazı erkek isimler ise dişi kelimelerin aldıkları ekleri alırlar. Mesela:

حَيَوانٌ "hayvan" حَيَوانَاتٌ "hayvanlar"

إجْتِماعٌ "toplantı" إجْتِماعَاتٌ "a "toplantialr.

Aşağıdaki durumlar hariç sıfatlar ilgili oldukları isimlerin cinsleriyle aynı cinsde olamkla beraber isimlerin tekil veya çoğul olma durumlarına göre sıfatlarda tekil veya çoğul olmalıdırlar.
Yukarıdaki kurala uymayan istisnai durumlar şunlardır.

Eğer isim Sağlam çoğul (dişi) halinde ise bununla bağlabtılı olan sıfat tekil (dişi) halindedir. Mesela:

خادِمَةٌkadın hizmetçi

خادِماتٌkadın hizmetçiler

حَسَنٌ iyi (erkek) حَسَنَةٌ iyi (dişi)

خادِماةٌ حَسَنَةٌ "iyi kadın hizmetçiler"

Eğer isim sağlam çoğul (dişi) halinde ise ve şahısları ifade diyorsa o zaman sıfat Sağlam Çoğul (dişi) halinde olabilir. Yukarıdaki misalde خادِماتٌkişi ifade ettiğinden "iyi kadın hizmetçiler" Arapçada خادِماةٌ حَسَناتٌ şeklindede ifade dilebilir.

Aşağıdaki örnekler kurala uyanlardır. Yani sıfatlar isimlerin hem cinsleri hemde çoğul veya takil olmaları knusunda uyumludurlar.

خادِمٌ حَسَنٌ iyi (bir) hizmetçi (erkek)

خادِمَةٌ حَسَنَةٌ iyi (bir) hizmetçi (dişi)

خادِمانِ حَسَنانِ iki iyi hizmetçi (erkek)

خادِمَتانِ حَسَنَتانِ iki iyi hizmetçi (dişi)

خادِمونَ حَسَنونَ iyi hizmetçiler (erkek)

Şahıs zamirlerinin tamamı şunlardir[2] (bir kısmını daha önce vermıstik)

Tekil (مُفْرَدٌ)		İkil (تَثْنِيَةٌ)		Çoğul (جَمْعٌ)	
هُوَ	o (erkek)	هُما	onların ikisi (erkek ve dışı)	هُمْ	onlar (erkek)

[2] Arapçada, şahıs zamirleri Türkçenin aksine erkek ve dişi için farklıdirlar (ayrıntılar için tabloya bakınız) Eger bir gururp erkekten basediliyorsa erkek zamir kullanılmalıdır. Ayni şekilde bir gurup kadından bahsediliyorsa dişi zamir kullanılmalıdır. Kadin ve erkeklerin karışık olduğu bir gurup için erkek şahis zamirleri kullanılır (velevki kedınlar arasında sadece bir erkek olsun).

هِيَ	o (dişi)	أَنْتُما	ikiniz (erkek ve dişi)	هُنَّ	onlar (dişi)
أَنْتَ	sen (erkek)			أَنْتُمْ	siz (erkek)
أَنْتِ	sen (dişi)			أَنْتُنَّ	siz (dişi)
أَنا	ben (erkek ve dişi)			نَحْنُ	biz (erkek ve dişi)

Kelimeler:

erkek öğretmen	مُعَلِّمٌ	neseli, sevinçli	مَبْسوطٌ
bayan öğretmen	مُعَلِّمَةٌ	kızgın, dargın, küs	زَعْلانٌ
parlak, parıldayan	لامِعٌ		
gece	لَيْلَةٌ	gece (cins isim)	لَيْلٌ
gündüz	نَهارٌ	terzi (kadın)	خَيّاطَةٌ
meşgul	مَشْغولٌ	Müslüman	مُسْلِمٌ
fırıncı, ekmek yapan	خَبّازٌ	oynayan	لاعِبٌ
müctehid, çabalayan, gayret sarfeden	مُجْتَهِدٌ	(şehrin) bir bölümü	حارَةٌ
mevcut olmayan	غائِبٌ	karanlık	مَظْلِمٌ
terzi (erkek)	خَيّاطٌ	boş, meşgul olmamak	كَسْلانٌ
terzi (bayan)	خَيّاطَةٌ	marangoz	نَجّارٌ

Alıştırma 1: Aşağıdaki kelimeleri Türkçeye çeviriniz!

١. أَلْمُعَلِّمُ الصّالِحُ

٢. أَلْمُعَلِّمونَ صالِحونَ

٣. أَلْعَيْنانِ اللّامِعانِ

٤. أَلْمُعَلِّماتُ حاضِرَةٌ

٥. هَلْ أَنْتُمْ مَبْسوطونَ

٦. لا نَحْنُ زَعْلانونَ

٧. لَيْلَتانِ وَنَهارانِ

٨. هَلِ الْقاضي مَشْغولٌ

٩. نَعَمْ هُوَ مَشْغولٌ

١٠. أَلخَبّازونَ مُجْتَهِدونَ

١١. أَلإِبْنَتانِ غائِبَتانِ

١٢. أَلْخَوَطُ وَالْخَيّاطةُ مَشْغولانِ

١٣. الْخَيّطونَ وَالْخَيّاطاتُ مُجْتَهِدونَ

١٤. أَلْمُسْلِمونَ أَلصّالِحونَ

١٥. وَلَدانِ لاعِبانِ

١٦. أَلْحاراتُ نَظيفَةٌ

Alıştırma 2:
1. (Şehrin) bir bölümü temizdir.
2. Öğretmenler hazırdırlar.
3. Parıldayan (bir) göz.
4. İkiniz çalışkanmısınız?
5. Evet biz meşgulüz.
6. Kızgınım.
7. Hayır, neşeliyim.
8. Müslüman dürüsttür.
9. Onlar (erkekler) mevcut değillerdir.
10. Güzel terziler (bayan) mevcutturlar.
11. Erkrk çocuğu gayretlidir.
12. Gece karanlıktır.
13. Erkek hizmetçiler ve kadın hizmetçiler yorgundurlar.
14. Doktor meşguldür.
15. İki meşgul doktorlar.
16. İki temiz el.
17. Fırıncılar boşmu?
18. Evet, ve marangozlar boştur, onlar yorgundurlar.

Birçok isim ve sıfatlar Sağlam Çoğula (أَلْجَمْعُ السّالِمُ) almayıp Kırık Çoğul (أَلْجَمعُ الْمُكَسَّرُ yada جَمْعُ التَّكْسِيرِ) alırlar. (Bunun için gelecek iki bölüme bakınız).
Yine bazi isimler Kırık Çoğul yapmazlar, dolayısıyla Sağlam Çoğul yaparlar.
Eğer sozlükte bir isim veya sıfatın çiğulu mevcut değil ise bu demektirki o kelime Sağlam Çoğul (erkek) alır. Sağlam Çoğul yapan kelimeler arasında, fiilden yapılmış sıfatlar ("giden" gitmek fiilinden yapılmış bir sifattır), meslek isismleri (خَيّاطٌ terzi, خَبّازٌ fırıncı).
Meslek isimlerinin yapıları yukarıdan görülebileceği gibi birbirlerine benzerler. Yani ikinci harfleri تَشْديدٌ alır ve ondan sonra uzun okutan alif (ا) gelir.
Sene (s) ve arz (a) kelimeleri hariç Sğlam Çoğul (erkek) sadece erkek insanlar için kullanlınır. Hayvan isimler, cansız meddeler ve somut isismler Kırık Çoğul yapamazlarsa Sağlam Çoğul dişi yaparalr.

İstisnalar:

Tekil	Çoğul
سَنَةٌ	سِنُونَ yada سَنَوَاةٌ
أَرْضٌ	أَرْضُونَ yada أَرَاضٍ

Yukarıdaki istisnaların dahi değişik şekillerde çoğulları, ileride görüleceği gibi, mevcutturlar. Nesirde (yazıda) أَرْضُونَ pek az kullanılır, daha ziyade buna şiirde rastlanır.

Dersin başında gördüğümüz gibi Sağlam Çoğul (dişi) ekleri nominatifde ـَاتٌ, diğer hallerde ise ـَاتٍ dir. Bu ekler belirsiz hal ekleridir. İsim ve sıfatların belirli olmaları durumunda yukarıdaki eklerin tenvini kaldırılıp onun yerine damme, kasra yada fatha kullanılır.

Tekil	Çoğul (belirsiz)	Çoğul (belirli)
مَلَكَةٌ	مَلَكَاتٌ	أَلْمَلِكَاتُ

Gerçek şuki, Arapçada çoğul meselesi yeni başlayanlar için biraz karmaşiktir. Bu okuyucunun şevkini kırmamalıdir. Zamanla ögrenilebilir. Bazan yegane dayanak noktası sözlük olacaktir. (Bizim tavsiye ettiğimiz sözlük kelimelrin çoğullarını ihtiva etmektedir, ayrıntılar için "DÜZENLEME ve KULLANIM" kısmını okuyunuz.)

Bazı Basit Fiil Şekilleri

Her nekadar fiiller bahsine onikinci bölümden itibaren girilecek isede, daha gerçekçi cümleler yapabilmemiz için bir kaç fiil şekilleri burada takdim edilecektir.
Arapça fillerin en basit şekli üçüncü tekil şahsın geçmiş zmanıdır. Yani:

وَصَلَ O (erkek) erişti, ulaştı.

طَلَبَ O (erkek) talep etti.

كَانَ olamk fiilinin geçmiş zamanda üçüncü tekil şahsa (erkek) göre çekilmiş halidir

كَانَتْ olamk fiilinin geçmiş zamanda üçüncü tekil şahsa (dişi) göre çekilmiş halidir

Mesela:

كَيْفَ كَانَتَ الْعُطْلَة "(hafta sonu) tatili nasildi?"

حَضَرَ O (erke) hazır bulundu ,katıldı.

Giriş bölümünde bahsedildiği gibi isim ve sıfatlarin sonuna ة (تَاءٌ مَرْبُوطَةٌ) getirmek suretiyle dişi yapılır. Mesela:

مُسْلِمٌ Müslüman (erkek)

مُسْلِمَةٌ Müslüman (dişi)

Benzer şekilde yukarıdaki fiillerin sonuna t getrilmek suretiyle (normal ت , ة değil) üçüncü tekil şahıs (dişi) çekimleri elde dilir. Meslea:

وَصَلَ O (erkek) erişti, vardı.

وَصَلَتْ O (dişi) erişti, vardı.

طَلَبَ O (erkek) talep etti, istedi.

طَلَبَتْ O (dişi) talep etti, istedi.

ذَهَبَ O (erkek) gitti.

ذَهَبَتْ O (dişi) gitti.

Benzer şekilde erkek isim ve sıfatlarin sağalm çoğullarını yapmak için nominatifde uu eki getirilir. Yani, مُعَلِّمٌ "muallim, öğretmen" مُعَلِّمونَ "ögretmenler" . Üçüncü çoğul şahsın geçmiş zamana göre çekilmesi için fiilin sonuna و eklenir (ن yoktur).
Mesela:

كَتَبَ O (erkek) yazdı

كَتَبوا Onlar (erkekler) yazdılar. و 'dan sonra gelen elif (ا) telaffuz eilmez, sadece yazıda mevcuttur.

Şu ana kadar geçen fiil çekimleri nin büyük çoğunluğu aşağıdaki tabloda özetlenmiştir.

Tekil		İkil		Çoğul		Mastar anlamı
erkek	dişi	erkek	dişi	erkek	dişi	
وَصَلَ	وَصَلَتْ	وَصَلا	وَصَلَتا	وَصَلوا		ulaşmak
طَلَبَ	طَلَبَتْ	طَلَبا	طَلَبَتا	طَلَبو		talep etmek
كانَ	كانَتْ	كانا	كانَتا	كانوا		olamk
حَضَرَ	حَضَرَتْ	حَضَرا	حَضَرَتا	حَضَروا		hazir bulunmak
كَتَبَ	كَتَبَتْ	كَتَبا	كَتَبَتا	كَتَبوا		yazmak

Arapçda Cümle Yapısı

Arapçada genelde cümle içindeki sıralama şöyledir:

Fiil(1) + Özne(2) + Nesne(3) + Zarf(4)

Mesela: "Hasan dün toplantıya katıldı"

4	3	2	1
أمْسِ	الْإِجْتِماعَ	حَسَنٌ	حَضَرَ
zaman zarfı	nesne	özne	fiil

Daha önce gordüğümüz gibi Arapçada fiiller Türkçede olduğu gibi şahıslara göre çekilirler. Mesela:

O (erkek) yazdı هُوَ كَتَبَ

O (dişi) yazdı هِيَ كَتَبَتْ

İkiniz (erkek) yazdılar أَنْتُما كَتَبا

İkiniz (dişi) yazdılar أَنْتُما كَتَبَتا

Onlar (erkek) yazdılar. هُمْ كَتَبا

Kural: Fiil cümlede üçüncü çoğul şahıstan önce gelirse, üçüncü tekil şahsa göre çekilir. Bu çekim öznenin erkek veya dişi olmasına bağlı olarak erkeğe veya dişiye göre çekilir. Mesela:

كَتَبَ الْوَلَدانِ "iki erkek çocuğu yazdılar"

كَتَبَتِ الْوَلَدانِ "iki kız çocuğu yazdılar"

كَتَبَ الْمُعَلِّمونَ "erkek öğretmenler yazdılar"

كَتَبَتِ الْمُعَلِّمَتانِ "iki bayan öğretmen yazdılar"

كَتَبَتِ الْمُعَلِّماتُ "bayan öğretmenler yazdilar"

Sual: Neden كَتَبَتِ الْمُعَلِّماتُ ifadesinde كَتَبَتْ fiilinin son harfinin سُكونٌ 'u كَسْرَةٌ ile değiştirildi.

El-Cevap: Hatırlanmalıdırki أَلْمُعَلِّمُ kelimesinin başindaki هَمْزَةٌ هَمْزَةُ الْوَصْلَةِ dir. Giriş bölümünde Hamzet el-vasil başlığı

altında verilen kurala göre vasil 'dan önce gelen harfin ceame 'si varsa كَسْرَةٌ ile değiştirilir.

Bir cümlede birden fazla fiil bulunabilir. Yukarıdaki kurala göre, eger özne üçüncü çoğul şahıs ise ve fiil özneden önce gelirse tekil olarak çekim yapılır. Eger fiil özneden sonra gelirse özneye göre (tekil veya çoğul öznenin tekil veya çoğul olmasına göre) çekilmelidir. Mesela:

حَضَرَ الْمُعَلِّمونَ وَطَلَبوا خُبْزاً "Öğretmenler vardılar ve ekmek istedielr"

Yukarıdaki cümlede طَلَبوا fiili çoğula göre çekim yapılmıştır. Çünku o özneden (أَلْمُعَلِّمونَ) sonra gelir. Fakat حَضَرَ tekile göre çekildi çünkü bu özneden önce yer almaktadır.

Note: Aşağidaki tabloda ve kitabın geri kalan kısımlarında bazan kelimelerin yanıbaşlarında parantez içinde çoğullari verilecektir.

hayvan	حَيَوانٌ (حَيَوانَاتٌ)	mevcut	مَوْجودٌ
sene	سَنَةٌ (سَنَواةٌ، سِنونَ)	mevcut olmayan	غائِبٌ
toplandı	إِجْتِماعٌ (إِجْتِماعاتٌ)	o ulaştı	وَصَلَ
çok	كَثيرٌ	o talep etti	طَلَبَ
vahşi	وَحْشٌ	olmak	كانَ
hasta	مَريضٌ	o hazırdı, o katıldı	حَضَرَ
zor	صَعْبٌ	(birine) yazmak	كَتَبَ (لِ)
kolay, basit	سَهْلٌ	...e, için	لِ
zayıf	ضَعيفٌ	lisan,dil	لُغَةٌ (لُغاةٌ)
kelime	كَلِمَةٌ (كَلِماةٌ)	alem	عالَمٌ
Müsalüman (d)	مُسْلِمٌ	pencere	شَبّاكٌ، نافِذَةٌ
yitecek	أَكْلٌ	İnanan (d)	مُؤْمِنٌ
fırıncı	خَبّازٌ	aşçı	طَبّاخٌ
öğretmen	مُعَلِّمٌ	terzi	خَيّاطٌ
bugün	أَلْيَوْمَ	gün	يَوْمٌ
		dün	أَمْسِ

Alıştırma 3:

١. فِي الْعالَمِ لُغاتٌ كَثيرَةٌ

٢. هُما خَيّاتانِ

٣. كانَ خَبّازانِ

٤. فِي الْبَيْتِ

٥. فِي كِتابِ حَسَنٍ كَلِماتٌ كَثيرَتٌ صَعْبَةٌ

٦. أَلْمؤْمِنونَ الْغائِبونَ الْيَوْمَ

٧. كانوا فِي الشّارِعِ أَمْسِ وَالْيَوْمَ هُمْ فِي الْبَيْتِ

٨. وَصَلَتِ السَّنَةُ الْجَديدَةُ

٩. فِي الْبَيْتِ شُبّاكانِ (نافِذَتانِ)

١٠. طَلَبَ أَكْلاً مِنَ الطَّبّاخَيْنِ

١١. كَتَبَ الْخَليفَةُ لِلْمؤْمِنينَ فِي دِمَشْقَ

١٢. طَلَبَ حَيَواناً وَ وَصَلَ رَجُلٌ

١٣. حَضَرَ الْوَزيرُ الْمَريضُ الإِجْتِماعَ

١٤. أَلْكِتابُ سَهْلٌ لِلطَّبيبِ

١٥. أَفِي بُسْتانِ الْمُعَلِّمِ حَيَوانٌ وَحْشٌ

١٦. طَلَبَتْ مِنَ الْخادِمينَ خُبْزاً وَزُبْداً وَحَليباً

١٧. فِي مِصْرَ مُسْلِمونَ كَثيرونَ

١٨. أَهُنَّ مُسْلِماتٌ

١٩. لِبُسْتانِ الْحَسَنَيْنِ بابانِ

٢٠. كانَ الْكِتابانِ عَلى الْمائِدَةِ أَمْسِ. أَلْيَوْمَ هُمْ فِي بَيْتِ الطَّبيبِ

Alıştırma 4:

1. İki zor lisanlar.
2. O (erkek) erkek çocuğu için ike kolay kitap yazdı.
3. Ekemek fırıncıdan dün ulaştı.
4. Bugün mevcut olan iki aşçının yemekleri güzeldir.
5. Müslüman öğretmenler bugün yoklar.
6. O inananlara ait olan (bir) evdir.

7. Hasanin evinin iki kapısı, iki penceresi ve büyük bir bahçesi vardır.
8. İkisi hasta zayıf adamlardır.
9. Dünyada çok vahşi hayvan vardır.
10. Onlar çok toplantılara katıldılar.
11. Onlar iyi terziler talep ettiler.
12. İki küçük kelime.
13. Kitapta çok zor kelimeler var.
14. İkisi Mısırdan dün ulaştılar.
15. İkiniz öğretmensiniz.
16. Biz salih müslümanlarız.
17. Onalr (d) şamda ögretmendirler.
18. Çok seneler.
19. İki gün.
20. Sen ve ben iyi doktoruz. O (e) hayvanların doktorudur.

Beşinci Ders أَلدَّرْسُ الْخَامِسُ

Kırık Çoğül أَلْجَمعُ الْمُكَسَّرُ

Kırık Çoğula geçmeden önce öğrencinin Arapçadaki kelime yapılarını anlaması gerekmektedir. Kelimelerin büyük çoğunluğu üç harfden ibarettir. Her kelimeyi meydana getiren bu üç harfin hepsine birden o kelimenin kökü denir ve harfler ise kök harfelri olarak adlandirılır. Her kök belirli bir mana ifade etmektedir. Kök harflerinin harekelerini değiştirmek veya حُرُوفُ الْمَدِّ [3] geirmek suretiyle kökle mana bakımından alakalı yeni kelimeler üretilir. Yeni uretilen kelimeler belirli bir düzene göre üretilir ki bunlar "pattern" diye adlandırılır.

Arapça gramercileri ceşitli kelime patternlerini ifade etmek için فَعَلَ [4] kökünü kullanırlar. ف harfi üç harfden ilkini, ع ikincisini, ل üçüncüsünü temsil eder ve bu harfler temsil ettikleri harflerin harekelerinin alırlar. Mesela حَسَنٌ kelimesinin patterni فَعَلٌ dur. بَيْتٌ kelimesinin patterni فَعْلٌ dur. كَبِيرٌ kelimesi her ne kadar dört harfden oluşuyormuş gibi görünsede aslında bulardan sadece ك , ب , ر harfleri kök harfleridir ve ي harfi Harfi Med'dir. Dolayısıyla bu kelimenin patterni فَعِيلٌ dur.

Kelime	Manası	Patterni

[3] Bu ifade Tükçede "Harfi Med" olarak bilinir ve uzun okutan ا , و , ي harfleri demektir.

[4] فَعَلَ o (erkek) yaptı manasındadır, fakat burada bir anlam ifade temeyip sadece patterni standartlaştırmak icin kullanılır.

كَلْبٌ	kelp, köpek	فَعْلٌ
ظِلٌّ	gölge, koruma, himaye	فِعْلٌ
أَحْمَرُ	kırmızı	أَفْعَلُ

ظِلٌّ kelimesi her ne kadar ظ ve ل harflerinden ibaret görünsede aslında şeddenin varlığı iki ل harfi demektir. Dolayısıyla bu kelimenin kökü sırasıyla ظ , ل ve ل harflerinden oluşmaktadır.

أَحْمَرُ kelimesinin patterni أَفْعَلُ olduğuna göre أ kelimenin köküne ait değildir. Kök sırasıyla ح , م ve ر harflerinden ibarettir.

Şu aşamada öğrencinin ihtiyacı olan bütün kelimelri olan bütün kelimelerin manalarının verildiği kanaatindeğiz. İleride bir dersi sözlük kullanımına ayıracağımızdan burada kısa bir açıklama ile yetineceğiz.

Kelime	Pattern	Anlamı
تَعْبانُ	فَعْلانُ	yorgun
مَبْسوطُ	مَفْعولُ	neşeli, sevinçli,sağlıklı

Arapçada isimlerin büyük bir çoğunluğunun Sağlam Çoğulu yoktur. Dolayısıyla bunlar Kırık Çoğul yaparlar.
Malesef, kırık çoğul yapmak için çok sayıda (31 kadar) pattern mevcuttur. Her ne kadar bazı patternler bazı isimlere ait iselerde istisnalar her zaman mevcuttur, dolayısıyla yeni başlayanlar için bu patternler çokta ümit verici değillerdir. (Korkma!) Bunun üstesinden gelmek için her yeni ögrenilen kelime (varsa) çoğulu ile beraber öğrenilmelidir. Bu bakımdan ögrencinin kelimelerin çoğulunu veren Arapça-Türkce sözlüğe ihtiyacı vardır. (Henüz bir şözlüğe sahip değil ise öğrenci, Serdar Mutçalı'nın "Arapca-Türkçe Sözlügü" 'nü tavsiye ederiz.)[5]
Aşağıda en yaygın Kırık Çoğul yapma patternleri verilmiştir.

- أَفْعَلُ Mesela:

Çoğul	Tekil	anlamı
أَوْلادُ	وَلَدٌ	erkek çocuk, oğul
أَمْدارُ	مَطَرٌ	yağmur

[5] Serdar Mutçalının sozlügü bir bakıma İngilizce "The Hans Wehr Dictionary of Modern Written Arabic" sözlüğünün ~~bir nakıma~~ çevirisidir. Bi İngilizce sözlük ise Alaman Profesör Hans Wehr'in "Arabishe Wörterbuch für die Schriftsprache der Gegenwart" adındaki Arapça-Alamanca sozlüğünün Hans Wehr ve J. Milton Cowan tarafindan yapılmış çevirisidir. Hans Weher'in Calışması bir çoklarınında itiraf ettiği gibi kanatimce mükemmel ilmi bir çalışmadır.

أَوْقَاتٌ	وَقْتٌ	vakıt

• فَعُولٌ Mesela:

Çoğul	Tekil	anlamı
مُلُوكٌ	مَلِكٌ	kıral
حُرُوفٌ	حَرْفٌ	harf
قُلُوبٌ	قَلْبٌ	kalp
سُيُوفٌ	سَيْفٌ	kılıç
عُلُومٌ	عِلْمٌ	ilim
دُرُوسٌ	دَرْسٌ	ders
بُحُورٌ	بَحْرٌ	deniz
أُسُودٌ	أَسَدٌ	arslan
شُهُودٌ	شَاهِدٌ	şahit
حُقُوقٌ	حَقٌّ	hak
جُنُودٌ	جُنْدٌ	ordu

• فِعَالٌ

Çoğul	Tekil	anlamı
كِلَابٌ	كَلْبٌ	köpek
رِجَالٌ	رَجُلٌ	adam
جِبَالٌ	جَبَلٌ	dağ
طِوَالٌ	طَوِيلٌ	uzun
كِبَارٌ	كَبِيرٌ	büyük
صِعَابٌ	صَعْبٌ	zor
رِمَاحٌ	رُمْحٌ	mızrak

- فُعُلٌ

Çoğul	Tekil	anlamı
كُتُبٌ	كِتابٌ	kitap
مُدُنٌ	مَدِينَةٌ	şehir
سُفُنٌ	سَفِينَةٌ	gemi
جُدُدٌ	جَدِيدٌ	yeni

- أَفْعُلٌ

Çoğul	Tekil	anlamı
أَنْهُرٌ	نَهْرٌ	nehir, ırmak
أَشْهُرٌ	شَهْرٌ	ay (Ocak, Şubat gibi)
أَرْجُلٌ	رِجْلٌ	ayak

İleride göreceğimiz gibi isimlere ilaveten sıfatlarında kırık çoğulları mevcuttur. Bunlar sağlam çoğul (erkek) yerine genelde erkek (insanlar) için kullanılırlar.
Mesela:

رِجالٌ طِوالٌ uzun adamlar

Eğer kırık çoğul olan isimler erkek (insanlar) deği ise o zaman onlarla alakalı sıfat tekil dişidir.
Mesela:

مُدُنٌ كَبِيرَةٌ büyük şehir

دُرُوسٌ صَعْبَةٌ zor dersler

أَلْمُدُنُ كَبِيرَةٌ Şehirler büyüktürler.

Note: Eski Klasik Arapçada, şiirde ve yakın zaman Klasik Arapcası ile nesirde (yazıda) kırık çoğul isimler ile birlikte kırık çoğul sıfatlar (isimlerin insan dışı varlıklar olmasına ragmen) kullanılır.
Mescla:

عُلُومٌ صِعابٌ zor ilimler (Günümüz Arapçasında عُلُومٌ صَعْبَةٌ diye tazılır.)

سُفُنٌ طِوالٌ uzun gemiler (Günümüz Arapcasında سُفُنٌ طَوِيلَةٌ şeklinde yazılır.)

Krık Çoğul yapan sıfatlar çoğunlukla sağlam çoğul (erkek) isismlerle kullanılırlar.
Mesela:

خادِمونَ كِبارٌ yaşlı erkek hizmetçiler

Bazı kelimeler birden fazla çoğul yaparlar.
Mesela:

طالِبٌ "öğrenci" kelimesi hem طُلاّبٌ hemde طَلَبَةٌ şeklinde çoğul yapılabilir.

Bazı durumlarda, birden fazla çoğulu olan kelimelrin mana değişimi labilir.
Mesle:

بَيْتٌ kelimesi hem "ev" manasına gekir hemde "beyit (şiirde)" manasına gelir. Ev manasına geldiğinde بُيوتٌ şeklinde çoğul yapılır. Beyit manasına geldiğinde ise أبْياتٌ şeklinde çoğul yapılır.

Yine bazı kelimeler hem sağlam çoğul hemde kırık çoğul yaparlar.
Mesela:

خادِمٌ kelimesinin kirık çoğulu خَدَمَةٌdır, ve sağlam çopğulu is خادِمونَdır.

köpek	كَلْبٌ (كلابٌ)	yağmur	مَطَرٌ (أمْطارٌ)
dağ	جَبَلٌ (جبالٌ)	vakit	وَقْتٌ (أوْقاتٌ)
şehir	مَدينَةٌ (مُدُنٌ)	harf	حَرْفٌ (حُروفٌ)
gemi	سَفينَةٌ (سُفُنٌ)	kalp	قَلْبٌ (قُلوبٌ)
ay	شَهْرٌ (شُهورٌ، أشْهُرٌ)	kılıç	سَيْفٌ (سُيوفٌ)
talebe, öğrenci	طالِبٌ (طَلَبَةٌ، طُلّابٌ)	ilim	عِلْمٌ (عُلومٌ)
o (e) gitti	ذَهَبَ	ders	دَرْسٌ (دُروسٌ)
...den, ...dan	مِنْ	o (e) katletti	قَتَلَ
o (e) terketti	خَرَجَ {مِنْ}	o (e) buldu	وَجَدَ
menfaatli	نافِعٌ	önce	قَبْلَ
uyanık, tetikte, ihtiyatlı	حارِسٌ	sonra	بَعْدَ
hızlı, seri	سَريعٌ	ve sonra	ثُمَّ
keskin	قاطِعٌ	Arap	عَرَبِيٌّ (عَرَبٌ)
birez, birazcık	قَليلٌ (قَليلونَ)	İngiliz	ألإسْكَنْدَرِيَّةُ
Londra	لُنْدُنُ	İskenderiye (Mısırda bir Şehir)	إنْكليزِيٌّ (إنْكليز)

Alıştırma 1: Aşağıdaki cümleleri Türkçeye çeviriniz!